

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is

Előfizetési árak:	
Helyben hazhoz fordva:	
Egész évre	12 fr.
Fél évre	6. t.
Negyed évre	3 fr.
Egy hóra	1 fr.
Videkre postán küldve:	
Egész évre	14 fr. — kr.
Fél évre	7 fr. — kr.
Negyed évre	3 fr. 50 kr.
Egy hóra	1 fr. 50 kr.

Hirdetések helyben ártandók.

Szerkesztőség:
Füfő, Hermann-udvar 1. emelet.
a külső folyosón.

Bérmegyei leveleket csak ismert
közül fogadjunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Füfő, a törvényszék melletti Nottmann-
házak utcára nyíló helyiségében.

Hirdetéseket díjazás szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap
utáni szám 3 kr.

Orosz udvariasság.

Arad, aug. 21.

Az a gyors változás, melyen az orosz politika csak a legutóbbi napokon is átment, méltán ejthetné bámulatba a világot, ha nem tudnók egyúttal azt, hogy e változás is csak annak a muszka furfangnak a folyomány, melyet soha nem hagyott ki zsákmanóvá nélkül rejtett, de azért eléggé ismert tervei kivételére.

A gasteini császár-találkozást megelőzőleg, a melyen tudvalegőleg sem az orosz cár, sem külügyminisztere részt nem vettek, — már akár magasabb megbízás, akár pedig csupa véletlen folytán — az összes orosz lapok nagyon ingerült hangon kezdték tárgyalgatni a harmas szövetség értékét, mely szerintük sokkal inkább kedvezett a német és osztrák, mint az orosz érdekeknek, s melytől éppen ezért a maguk részéről föltétlenül elvetendők tartottak annál inkább, mert mint mondták, e szövetség csak lebilincseli Oroszország cselekvési szabadságát, és kénytelen-kelletlen uszályhordozójává teszi a másik két szövetséges társ orosz-ellenes politikájának.

Az oroszok ingerültsége odáig jutott már, hogy minden tartózkodás nélkül merték kijelenteni azt, hogy nekik nem állhatván érdekében a zsané szerepét tovább játszani, saját érdekeik megóvását a szövetség keretén kívül annál jobban elérhetik, mivel nekik egyáltalán nem lehet okuk a másik két szövetséges társnak sem külön-külön, sem együttes támadásától félni, s e henczezzel mintegy keztyűdobtak a gasteini diplomaták elé, azt akarván a világgal elhitetni, hogy a nagy orosz birodalom hatalma és katonai tekintélye oly magasán áll, hogy neki mindent, ellenében pedig semmit sem lehet tenni még akkor sem, ha e célra Európa két legnagyobb hatalma köt is egymással véd-és daczövetséget. Lehet képzelnünk, hogy e merész kihívásnak két célja lehetett csak. Figyelmeltetni ugyanis a balkáni népeket arra, hogy üdvüket és boldogságukat csak Oroszország jóakarattól és hatalmától várhatják, s megfélemlíteni a német és osztrák-magyar szövetségeket, nehogy Oroszország ellenében olyanféle megállapodásokra jussanak, melyeknek keserű ízét mégis csak az agyaglábakon álló birodalomnak kellene lenyelni.

A gasteini találkozás eredményei

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája (Augusztus 22.)

A „Thalia.”

A Szigligeti emléktünetpély — mint már jeleztük lapunkban — pénteken folyt le Nagyváradon, a költő szülővárosában.

Kreacsányi Ignác az aradi színtársulat igazgatója és Somló Sándor a mi költőszerelem színészünk, ez alkalomból egy igen értékes emléklapot szerkesztettek „Thalia” czim alatt, melyben csak egy egymásra tolnak az érdekesebbnél érdekesebb Szigligeti-émlékek.

Nagyobbára mind ismeretlen adatok a magyar népszimű megteremtőjéről és nem egyik öszvévág valamely nagyobb szabású és népsziműség sziművének keletkezésével.

A „Thalia”-t, Nagyvárad és vidékének irón kívül, több ismert nevű fővárosi írta. Közülük van irodalmunk legszeretettelőbb veteránja, a küzelebből elhunyt Dr. Kovács Pál is, egy nyolcz soros verssel képviselve.

A kis vers kedélyes, de dacára ennek olyan vehető. Kovács Pál beteg ágyában írta e verset, de még nem tudta, hogy ez lesz utolsó dala. A mi a költemény megjelent, addig az ő kezéből örökre kihullott a toll.

Íme az elnőmült kitéző humorista „Hattyúdala”-a:

Hattyúdala.*

Hosszas kórnyagon sínylődvé,
Műlik a humor szantája:
Függé tollam jobbra-balra
Kezem bárniként forgatja.

* A versnek nem volt címe, s a bekövetkezett szomorú eset adta a szerkesztővel — fájdalom, találó — címet annak.

azonban úgy látszik nagyon is észre tértették az orosz közvéleményt, mely érzett kudarczának eltitkolása végett most azzal a fogással kíván kényes helyzetéből szabadulni, hogy fönn kívánja tartani helyét a harmas szövetségben, s a keleti kérdés megoldását a másik két szövetséges társ együttes hozzájárulásával óhajtja csak elintézni. Semmi kétségünk az iránt, hogy e szövetség, melynek bevallott célja az európai béke föntartása és biztosítása volna, még ezuttal fönn fog maradni, mert a válság kitörését siettetni a másik két államnak sem áll érdekében, de arról is bizonyosok lehetünk, s ezt az illető diplomaták is igen jól tudják, hogy Oroszország meghunyászkodása s visszatérése a harmas szövetséghez, nem e szövetséghez kötött béke föntartása céljából történt, hanem igen is történt abból a furfangos ravaszágból, hogy a másik két állam törekvéseit közelebbről ismerve, lehetőségét vegye annak, hogy ellenében kellemtelen meglepetések történhessenek.

Miután pedig a németek elleni ki hívás az utóbbi napokban részükéről sokkal élesebb volt, semhogy annak kinos hatását egyszerű számon bánom szóval eltörölteni remélhetnék, ravasz céljaik elérését azzal kísérlettek meg, hogy mód nélkül hizelegnek nekünk magyaroknak, kiknek még azt is figyelmebe hozzák, hogy ha Rüdiger nem Görgei ellen, de ezzel szövetségbe volna az osztrákok ellen, ugy ma nem osztrák-magyar, de csupán magyar államban élhetnénk. Mit akartak e nyilatkozattal? Semmit egyebet, mint megértetni, hogy az ő szolgálataikban számíthatunk csak teljes önállóságra. Az udvariasságot, mely alól nagyon is kilátszik a lólab, igen szépen megköszönjük.

K. B.

A közös budget. A jövő évi közös előirányzat — a mint a „Bud. Corr.” értesül — csak a szeptemberhő végén Bécsben a Felsőge elnökelete alatt tartandó közös minisztertanácsban fog megállapíthatni.

Bécs és Budapest. A bécsi közszegtanács eleinte egyszerű udvariassági ténynek tekintette meghívót s azon közszegtanácsosoknak, kik jelen óhajtottak lenni az ünnepélyen, alkalmat nyújtott volna a leutazásra. A berlini és müncheni visszatartás után azonban, a dolog némileg politikai jellegűt öltött s ezért el fog határozatni, hogy a bécsi közszegtanács hivatalosan és a lehető fényvel képviseltes-

De legyen e kis hattyúdala —
Hogy Szigligetnek is lássa:
Emlékere kis mécsennek
Utolsó fellobbanása!

Dr. Kovács Pál.

A „Thalia”-t „Szigligeti emlékezte” czim alatt, a Sipos Soma verse nyitja meg, mit nyomon követ a Somló Sándor nagy gondolat és finom érzéssel összeállított s több helyen megkapó melegséggel írott megemlékezése Szigligetéről. Sorai elittek a chablonszertű íly fajta felolvasóktól. Utolsó soraival mélyen meghat, midőn színműirodalmunk megteremtőjének temetéséről szól.

„Eltették fényben, pompában. — írja Somló. — Egy nemzet halottja volt, egy nemzet körül koporsóját! Halotti beszéd, gyásznémet elhangzott, tompán görögtek a fagyos görögnyökök, s kisdéd halom borítá a drága tetemet. . . Mindenki eltávozott, a kíváncsiak, résztvevők, a hozzátartozók, de én ott maradtam, s a mit nem tehettem az élőnek, megtettem a holtaknak, nem eszokolhattam meg életben kezeit, megcsókoltam sirja keresztjét, s ha tiszta kívánságainkat meghallgatja az Ur, úgy nyugovása csendes, mint szenteké s keblén a hant oly könnyű, mint pelyh. Aldott legyen emléke örökre!”

A füzetet Sal Ferencz nagyváradai polgármester, Bartódy Lajos, Endrődi Sándor és Várdy Antal többnyire alkalmos versei díszítik még.

A czimlapon csinos initialék között a Szigligeti mellképe, a további lapok pedig Szigligeti szülőházának és a korona-utcai kovácsműhelynek a rajzát tüntetik fel. Az utóbbiról Nagyváradon még most is él a szájhagyomány, hogy ez a műhely adta Szigligetnek az ösztönt a „Szokott katona” meg-

séka budapesti ünnepélyességeken. A küldetés vezetője minden valószínűség szerint Stuedel alpolgármester leend.

Német lapok a németek ellen. A németországi lapok közül a „Seheische Zeitung” a sokat emlegetett budavári ünnepre való meghívásra történt visszautasításra következőket írja:

„Meggondolandó, hogy a világ mai komoly helyzete mellett saját (német érdekeink) parancsokját mindent megenni. mi a német-osztrák-magyar szövetségét erősítheti. Egy európai crisis esetén Ausztria sokkal gyengébb szövetséges lenne, ha Magyarországot a saját szakállára külön politikai követne s a bécsi cabinet elé nehézségeket gördítne. A budai győzelem ünnepe ellenben teljesen alkalmas reá, a köteleket, melyek Magyarországot a Habsburg-házhoz fűzik, megerősíteni, s a monarchia összes államainak össztartozását manifestálni. A meghívás visszautasítása Berlin és München részéről tehát sem barátságos. sem tiszteletteljes cselekedet nem volt a Németországgal barátságban élő osztrák uralkodóházzal szemben. Bécs magasabb politikai körökéi annál kinosabban fogja érteni ez eseményt, mert minden, mi az idegeneknek beavatkozását jelentheti az állam belügyeibe, sértőleg hat. A czikk vége így hangzik.

„A berlini és müncheni városatyák minden magasabb politikai szempontot, a mint azokat saját nemzeti érdekeink előlrik, figyelmen kívül hagyták. Tisztán a napi áramlat sodrára bízták magukat s kizárólag érzelmi politikát tiztek. Ez a politika azonban rendesen a legrosszabbnak bizonyul.”

A „Neue Freie Presse” hosszabb vezércikkben olvas ra a német testvérek fejére. A czikk legérdekesebb sorai így hangzanak:

„Buda bevétele leginkább azért nagyfontosságú történelmi esemény, mert általa hátrított el egy nagy csapás, mely a nyugati riválisaitól fenyegette. S ha Magyarországot a német seregnek közöni felszabadítását, nem szabad feledni azt sem, hogy a magyar nép századok óta a közös szövetség s az európai kulturáldékek hűvédelmezője volt. S ez maradt a legújabb időkig. A dualismus, mi ma a monarchia alapját képezi, megteremtő által ugy tekintetű, mint a magyar és német állam közti szövetség. Az egyik államfélben a német, a másikban a magyar cultur-elem volt a vezető szellem. S ha e helyzet a csilajthon politika ismeretes változások következtében nálunk már zavarosabbá is lett: a monarchia tulsó felében erősen fennáll, a történelmi és gyakorlati tapasztalás eredménye. Mindama népforgások közt, melyek a monarchia keleten szétoszorvák, a magyar elem bizonyult a legműveltebbnek, a legtalálmasabbnak s a nyugati kulturához legközelebb állónak s ebből nemcsak az ő államalkotó képessége következik, de ebből folyik a természetes érdek-közösség is németek és magyarok között.”

„A német birodalomban nem mindenhol birnak helyes fogalakkal a magyar és német faj közt fennálló viszonyról. A helyzet sem nem oly rossz.

írásához, melynek jól ismert első felolvasóhoz e műhely volt diszletül festve udvarával együtt.

A mint ezekből kivehető, a „Thalia” igen ambíciós fáradság szép eredménye és ennek illusztrálására adjuk most belőle változatlanul az alábbi feletre érdekes reminiscentiát:

Kitől eredt a „A lenecz” népszimű eszméje?

Ez emléklap szerkesztője felszólitott, hogy a Nagyváradon rendezendő Szigligeti ünnepély alkalmára írjak valamit, mert — szerinte — ez ünneplés actusból, mely a magyar sziműirodalom egyik legtehetségesebb és legtermékenyebb tagját, főképen pedig a magyar népszimű megalkotóját méltatja, állásomnál fogva kiharadnom nem lehet.

De Istenem, mi újat írjak én Szigligetéről, kinek minden sora, mit a nyilvánosságra szánt, minden perze, mit családi szentélyben élt, annyiszor és oly méltatólag hoztatott a nagyközönség elé?

En Szigligetivel 1852-től halála napjáig mindig szívélyes baráti viszonyban állottam. Mind titkár betegségében, sőt 1866-ban, a cholera ideje alatt is helyettesitettem.

Számaltanszor mondta ezután: — Neked köszönöm életemet, mert engem, — különben is gyenge, beteges lévén, — bizonyára áldozatul ejtet volna a járvány, mig így a Svábhegyen szépen kikerülhettem.

Ilyenkor szelid tekintete és mindig mosolygó szeme a legnagyobb hálát fejezte ki. Általában ugy családai, mint társadalmi életben azt lehetett róla följegyezni, hogy inkább szelid és kedélyes volt, mint szigorú.

Szelid, áldott természetét jellemzi többek közt a következő eset.

Jóska — a költő egyik fia — valamely vidéki városban mint szimű műkődött. Egy alkalommal egyik cimborájával a koresmában mulatván, összereszték s a koresmában mindkettőnek egy szűrt.

mint azt Németországban mondják, sem nem oly fényes, mint a milyennek a magyar sajtó hirdeti. A magyar állam megalkotása s a magyar állami nyelnek ezzel szükségszertén kapcsolatos behozatala a magyar földön s még hozzá szétszórtan élő németekre több hátránnyal járt nemzetiségi tekintetben. Az erdélyi szászok Erdély visszakapcsolása által majdnem egészen elvesztették régi autonómiajukat s a nemzeti újjászületés első hevében, hogy a magyar felsőség teljesen bebizonyították, több igazságtalanság történt velünk, még a magyar törvények ellenére is. De mennél inkább erősödött és gyarapodott a magyar állam, annál inkább belátták Magyarországon, hogy a német népelem nem vonható egy kalap alá az oláhokkal, horvátokkal tökökkel s hogy ezen elem nemzeti jellegének föntartása inkább erősítésére, mint gyengítésére szolgál a magyar államnak, s hogy a német cultura munkájában annál kevésbé kell veszedelmét látni, mert a magyar földön élő németek loyálisan elismerik az új politikai alakulást s nem kérnek egyebet, mint hogy nemzetiségükben és culturájukban megvédessenek. Tény az is, hogy a magyar kormány újabban közlést kerestett a német államhoz s ha ez még csak az első lépés is, annyi bizonyos, hogy ma már német földészéről Magyarországon épen séggel nem lehet beszélni.

Arad jövője.

Arad, augusztus 21.

Ha hosszabb ideig érintkezünk a külfölddel és ha igazságosok akarunk lenni, be kell ismernünk, hogy ott a viszonyok állandóbbak, és általában minden solidabb alapon állnak, mint nálunk.

Engem külföldi utazásaimban főleg a városok érdekeltek, és pedig forgalmi, szépségi és egészségügyi szempontokból s ha ezekről az alapokról nézzük a külföldi városokat, azt is be kell ismernünk, hogy bizony ott előbbre vannak. — Megjegyzem, hogy nincs szándékomban szülővárosomnak a legkisebb szemrehányást is tenni azokért a különbségektől, melyek talán az ő rovására esnek, sőt ellenkezőleg e sorokat arra szántam, hogy egyszerűen ugy adjam a benyomásokat, mint ahogy felvettem, s ha azokból valaki tanulságot merítene és azt az úgyjavára fordítaná, teljesen elértem célomat.

Hogy tehát tárgyról szóljak, tapasztaltam, hogy a külföldi városok, különösen a befektetések gyakorlatiasságára és sorrendjére nézve alapos számításokkal indulnak ki és sokszor igen érdekes munkásokat végeznek, különösen látják sok helyen a programmszerű eljárást, sok érzékkel bírnak továbbá az esztétika és egészségügy iránt. — Ha szülővárosomat veszem ezen szempontból összehasonlítás tárgyául, nem tehetek másképen, ha őszinte akarok lenni, mint hogy kijelentsem, miszerint mi még hátra vagyunk és pedig minden tekintetben, de különösen a közegészségügy tekintetében. Jobb közegészségügyi viszonyok közt, városunk lakosságának — kedvező fekvéséhez képest — nagyobb számunk kellene lennie. Valamint az emberi test csak akkor lehet egészséges, ha minden szerve

Jóska nem épen irigylendő helyzetéből feltápászkodván, még mindig a kövezenet heverő cimborájára nézett s hosszú szünet után sohajtvá mondá:

— Gyuri, jertünk haza, hiszen nem muszáj nekünk ott benni lenni!

Ezzel mindkettőn hazamentek.

Jóska urfi e csinyje csakhamar felszállingozott Budapestre a nemzeti színház udvarára, s mi jót nevetünk rajta. A fiu néhány nap mulva szintén a fővárosba került s az apa így fogadta:

— Igazán mondatd te, hogy nem muszáj nekünk ott benni lenni?

— Mondtam! — felelé Jóska szepegyve.

— Nesze a jó ölelet! — mondá Szigligeti, s öt forintot nyomott a markába.

De térjünk a dologra, azaz tulajdonképpen arra, miként született „A lenecz” népszimű.

Egy vendégzerepléséről hazatérve, egy szép nectárkoszort hoztam magammal, melyet nemcsak a poéták, művészek, hanem minden rangu és rendű ember örömezt elfogyaszt: hetven nagy üveg tokajit, adván hozzá minden nagyobb bortermelő egy-egy palackkal; tehát nemcsak válogatott, de kitűnő nedű is volt.

Természetes, hogy a legelső opera napján — mert a dráma ez estén szünetelt — meghívtam rá a drámai művészet előkelőbbjeit.

Kedélyes vacsoránk volt. Fájdalom, Egressy, Lendvai, Szigligeti, Szerdahelyi, Tóth József ma már csak halott tanúbizonyoságot adhatnak róla, az élők azonban talán még emlékeznek reá.

Alig fogyasztottuk el az első tál ételt, Szigligeti rám mint házigazdára emelte poharát. Megjegyzem, hogy ő gyenge toasztározó s szónok volt. Sok jót és okosat mondott mindig, de gyenge előadása folytán mindez vesztett hatásából.

Mikor fölemeltem engem mint legkedvesebb házi gazdát, Szerdahelyi közbeszólt: — Hoho!

egyensúlyban van, de különösen ha a ből és véredényrendszer jól működik; éppen úgy város, melynek bérendszere a csatornázás, véredényrendszere pedig a vízvezeték, csak akkor mondható egészségnek, ha ezek teljesen működnek. — A külföldön ezen elem még oly helyeken is érvényre jut, melyeknek relatív helyzete még financiális szempontból is a miénk mögött áll, mert az ezen elíránti érzék általánosságában hiány nincs. — Mindenek felett és kizárólag csak az utóbbi dolgokkal kívánok foglalkozni, mert az a meggyőződésem, hogy ha nálunk Aradon, ezen úgy iránt átható érdeklődés fog lábra kapni, esetleg tényleges és alapos munka végzetni, minden más hiány, mely a város szépségi és egészségügyi, sőt forgalmi ügyére is vonatkozik, önmagától meg fog szűnni.

Állításaink igazolására csak példákat hozhatok fel. Tudvalevő dolog, hogy Budapest egészségügye javult a vízvezeték által, s hogy jelenleg az általános csatornázás iránti munkálatok is alapmivórumát az egészségügyi szempontban bírák. Bécsben is a „Hoch-quellen Leitung” az egészségügyi állapotok javításához nagy mértékben járult; Münchennek egy új vízvezetése van, mely óriási áldozatokba került, de melynek következménye az egészségügy javulása, és így van ez kivétel nélkül majdnem egész Németországban, a Svájcban és a többi művelt országokban. De nemcsak és, hanem sokkal kisebb jelentőségű városokban is.

Schaffhausen svájci város az ottani város es egy részét, a mellett, hogy az egész város gépeinek mozgására használja, a vízvezetési reservoárba való vízfelszívattuzására is használja; Párisban St. Maur-nál szintén a Marne duzzasztásával nyerik az erő egy részét azon gépek számára, melyek az öntözési és öblítési vizet szivattyúzzák stb.

Tisztelt polgártársaim azt fogják mondani, hogy ez mind szép, s mi birunk érzékelni és akarattal is ez úgy iránt, de a költésgek nyilván oly nagyk, hogy az említett ideális állapotoktól messze állóknak tartjuk magunkat. — Nézetem szerint ezen egyetlen jogos ellenvetés is tévedésen alapul. Mert először azo állítást előleges számítás nélkül tenni nem lehet. Másodsor az egész munkát megállapítván, úgy lehet azt elosztani, hogy a részleges kivitelek is részleges, azaz több évig tartó és mégis gyakorlati építkezés mellett a város tulságos megterhelése nem fordulhat elő. A legnagyobb szükség csak az akarata van, azaz itt azon általános érzékre, mely szerint egészségügyi viszonyainkat javítani akarjuk azért, hogy a magunk életét tartósabbá és kellemesebbé tegyük, utóaink pedig biztosítsuk. — Hivatkoznom kell az orvosi kar köztünk levő számos buzgó tagjára, arra nézve, hogy szavaimat indokolják.

S most áttérnek azon eszme közlésére, melyet a város egészségügyi helyzetének megjavítására tanulmány tárgyává tétetni óhajtanék. Jó víz és elegendő víz van, mert találunk olyan, hogy a Maros közelebben bárhol jó vizet szolgáltat, a bőségre nézve pedig azt hiszem, a Maros biztosítékot nyújt. Nézetem tehát az, hogy magát a Maros folyót egy alkalmas helyen el kellene teljes szélességében egy zárgáttal és kamara - szilipekkel zárni, vagyis duzzasztani és a duzzasztott vizet lehetőleg erő-

— Csak te hallgass! — folytató Szigligeti. — Ha majd pikáns dolgokról lesz szó, te leszel az első.

Általános nevetés.

Felhozta továbbá Szigligeti, hogy szinpadon valódi urat csak Feleki tud játszani. Erre minden oldalról felhangzott az „óhó!”

Magam is tiltakoztam társaim nevében e merénylet ellen, mit általános helyeslés követett s Szigligeti felpatnva folytató:

— Még te is? Akkor hát éljen Felekiné!

Folyt azután a köszöntő rám, nőmre, Andor és Pali flaimra, nagyanyjukra, a vendégek mindegyikére. Közbe-közbe anecdotáztunk.

En collegiumi életemből mondtam el néhányat. Többek közt eszembe jutott H... tanulótársam, kivel legutáni minőségben Háromszék egyik községében nem mindennapi malheur történt.

Legatusunk ugyanis Sz... patronusnál ebédelvény, sokkal több palacsintát szedett tányerjára, mint mennyit képes volt megenni, s mikor nem figyeltek rá, a maradékot reverendája hátsó nagy szebébe rejtette el. A delutánai istentiszteleten ő levén a szolgálattelvő, a könyörgés után bevett szokás szerint kihuzta szebekendőjét, hogy arózt megtörölje, de oh balsors! a szebekendővel együtt a palacsintákat is kirántotta.

Embertünk észrevette a szerezétlenséget, ijedten lehajolt a palacsinta után, de a mig ezt el akarja rejteni, a második, harmadik palacsinta hull a templom kövezetére, úgy hogy a szegény H... pár másodperc mulva valóságos palacsinta-labirintiba jutott.

A jámbor hívők eleintem meg voltak lepette, majd mosoly vonult ajkaira e váratlan incidensre, s végül a templomon végig vonuló morsaj kimondta szegény H... barátnőmra a halálos ítéletet.

A hir megelőzte őt a collegiumban is. Mikor a diligencia kezdetét vette s H. megérkezett; az iskola kapuja előtt körülvette őt

szerzésre használni. tehát a malmok és gyárak gépeinek baltására, a vízvezeték viz kiszivattyúzására, esetleg villanyos világításra, a holt Maros táplálására stb. stb. Egy ilyen erőforrás birtokában óriási munkákat lehetne végezni; léteésük minden, amire törekedünk: egészség, tisztaság, ezzel gazdagság és elégedettség.

Bocssáskan meg nekem az igen tisztelt polgártársak, hogy egy ilyen merész és kivitethetetlen kélszert ter közlésével faszatom öket, de másrészt ne vegyék tőlem rossz néven, hogy nagy és nagyszabású és sok végzett munkák látása után nem tudok szabadulni azon gondolatól, hogy egyesült erővel hihetetlen dolgokat is lehet végezni, minél fogva nem az ábrándok országába tartoznak velem példémek, annál inkább, mivel részben látott példémek alapján itt állítom, részben azt is tudom, hogy a technikai tudomány állásponjtján a költségeket oly minimusra lehet redukálni, hogy a legmerészebb dolgok is gyakorlatilag kivihetők válnak.

Szilárdi István,
kir. mérnök.

Beiratás előtt.

Ajánlva a szülők figyelmébe.

A nagy szünidőnek már vége felé közeledik; mindig jobban kitél megünk belőle s gyors léptekkel haladunk az új tanév kezdetéhez. A tanuló, t. i. az olyanok, kik már deák számba mennek, tanítók, tanárok, akik várják a munka idejét, a felbeszakitott dolog folytatását, mert a mily nehezen várják a nagy szünidőt s a mily kedves előttük annak kezdete, épp oly unalmas rájuk nézve annak a vége.

A szülők, kivált a vidékiek, már várják a fejüket, kezdenek gondoskodni kedves fiacskájukról, vagy jobban mondva a pénzszekéről, mert hát a deák beiratásakor a tatanak zsebbe nyulni. Sok a tanjij, még többé kerül az a sok drága könyv, s aztán ilyenkor, csak hogy ötletet találjanak, rendszeresen kijár egy öltözöt uj ruha minden elképzelhető hozzávalóval stb. stb., mi mindössze tekintélyes kis összeggé nővi ki magát, s annak előteremtése vagy nélkülözése, nagyon soknak gondot ad. Azért nem is csoda, ha a szülők, midőn már mindent beszerettek, bátorságot vesznek maguknak a deák előtt a következő nyilatkozatot megköszöndeni. „Látd edes fiam, mennyi pénzbe kerül, de nem s a j n á l o m, h a j ó l t a n u l s z.”

Sokan vannak azonban, akik még nagyobb gondot ad az, hogy vajjon milyen iskolába adja hát a fiát, hogy ember legyen belőle. Az elemi iskola ma már, a fokozottabb igények miatt, még akkor sem elégtit ki a szülőt, ha fiát nem is szánja a tudományos pályára, s azért okvetetlenül iskoláztatni akarja meg, s így a tanév kezdetével nem kis dolog elhatározni, hogy az elemi iskolából milyen iskolába adja a kis tanuló. Nem kis dolog már azért sem, mert ez az elhatározás az első alapja a tanuló jövőendő életpályájának, s ha erre nézve az irány rosszul választatik meg, nagyon keserves következményeket vonhat maga után.

Hajdanában, a negyvennyolcas idők előtt, könnyű volt. A ki fiát nem szánta tudományos pályára, az megelégedett az elemi iskolával (nagyra és sokra ez sem kellett), a ki pedig felsőbb oktatásban akarta részesíttetni, az vitte egyenesen a diák-iskolába — a gymnasiumba, mert most nem volt miben választgatnia.

De most már többféle a továbbgkötő is-

hat-hét diák, a kik minden zsebében, még mellényében is a palacsintát keresték.

A szemérmes református diákok ez annyira bantotta, hogy az iskola kőszobát többé nem lépte át, hanem nyakába vette a világot, s szegényből származó kőszobát addig hordta, míg végre Kolozsvár közepében egy kis falucska rektorságot kapott.

Evekgig nem hallottunk róla semmit. Azonban szegényt itt is elérte a nemezis. Egy hetivásár alkalmával Kolozsvár piacán járkáltam s egy ház szegletén egészen váratlanul H. barátomat pillantottam meg.

En barátomról pillantottam meg. Egy félje kezét szoritani. Ő azonban a mint meglátott, egy pár másodpercig ijedten, majd zavartan tekint rám s mintha nyíltól látott volna ki, nekikramodott s a legközelebbi utcába menekült, elment.

Pár év múlva ismét tudakozódtam H... barátom után. Annyit voltam képes kifizésközi, hogy nyugalmas helyét elhagyta és a Szilágyságra menekült.

Kívánom, hogy ismerősről többé ne találkozzék.

E tragicomicus eset mindenkinek megtetszett, különösen Szigligetnek, s mint a következmény mutatja, ebből született „A lelenec.”

Az idő éjfélt után járt. Az asszonyok rég nyugodni mentek, a férfiak pedig úgy álltak, mint egy-egy dűledező szobor. Egressy már parádivál itta a tokajit, s rövid idő múlva indítvány tétett a hazamenetelre.

— De barátim, a nélkül csak nem megyünk szét, hogy egy poharat ne üritsünk az én kedves feleségem egészségére.

— Hiszen már többször üritettünk! — hangzott.

— Felekinéért nem lehet elég szeri ununk! — mondja Tóth Józsi. Altalános eljen.

— És ittunk.

— De hát az én Bandi fiam, ki születésekor már a „Pesti Napló”-nak hajót okozott? Ittunk.

— Kérem, hát az én Pali fiam?!

kolák, s a hányféle az iskola, annyiféle annak az irányja. Csakhogy még az a baj, hogy azok irányát és célját nagyon kevesen ismerik s azok is, kik azt hiszik, hogy ismerik, rosszul ismerik, vagy félreismerik. A ki pedig az iskolákkal nincs tisztában, nem ismeri azoknak célját: nagyon nehezen tud magának, illetőleg fiának helyet választani, hogy jövő életpályájára határozott irányban készítse elő.

A sok számítgatásnak, tervezgetésnek mindig az a legkönnyebb megoldása és eredménye, ha beiratásra kerül a sor, hogy a gymnasiumba adják a fiút. És ebből látszik, hogy még mindig nem tudunk kibontakozni ama előítéletből, hogy csak a gymnasium és a tudományosság, vagy azok s ebből látszik, hogy a negyvennyolcas előtti iskolázatási rendszer urálja a szülőköt most is, s e tekintetben meglehetősen a szokás hatalma alatt állnak. A beiratásakor nem veszik figyelembe a fiu hajlamát, nincsenek tekintettel annak szellemi tehetségeire és képességeire, hanem minden megdolósás nélkül, még akkor is, ha első gondolatra nem is a tudományos pályára szánják azt a tanuló, mégis gymnasiumba iratják, mert hát ezt parancsolja a szokás hatalma.

Az eredmény első sorban az, hogy a gymnasiumok alsó osztályai túlnépesek; másodsorban az, hogy daczára a megindított, s a miniszter által is támogatott ellenáramlatnak, fölös számban, köztük nagyon sok és nagyon szerény tehetség, készülnek a tudományos pályára, kik ha célt érnek, nagy számmal maradnak megfelelő hivatali és állás nélkül, s a tömeges túdulásnak harmadszor az az eredménye, hogy a tanuló jelentékeny része a félton, vagy még előbb elbukik, s nem lesz belőlük semmi. Mert tudni való és is ismeretes, hogy a szülő, még akkor is, ha nem azzal a szándékkal adja a fiát a gymnasiumba, hogy a tanuló, mégis a tudományos tételre lépjen, később még is, és pedig rendszeresen, beleesik abba a rettenetes nagy hibába, hogy abból urak akar neveltetni. Az ilyen szülő a világért sem venné ki fiát a II. vagy III. gymnasiumból, s a világért sem adna kereskedő vagy iparos tanuló, hanem közepes, gyenge, sőt még rossz tehetség mellett is mindig volna felsőbb osztályba, ha megbukik (minek oka soha sem a fiu, hanem a tanár), ismételtet, erőszakolja a dolgot addig, míg a fiu kivénül az időből, nagyok lesznek igényei, vagy éppen többé tartja magát s kereskedő, vagy iparos tanuló, restell menni, s így végre nem lesz belőle egyéb, mint a társadalomnak egy hasznavehetetlen tagja, telve örökös panaszszal és elégtelenséggel.

Igaz, hogy a gymnasium mindenre kópsit s legelőnyösebbnek látszik minden tanulóra nézve; de nagy veszedelme az, hogy főzélja és irányja mégis csak a tudományos pályára való előkészítés, mi csabítógat hat az e tekintetben mindig elfogult szülőkre s tanulókra, s rendszeren el is tántorodnak, céltől azonban ritkán érnek.

Jól megfontolandó tehát a beiratás előtt, hogy a gymnasiumba adjuk-e az elemi iskolát végzett tanuló, vagy se. Vegye minden szülő tekintetbe gyermekének hajlamát; szellemi erejét és tehetségét; s ha elfogultatlan, részrehajlatlan ítélet után arról győződött meg, hogy fia képes lesz a tudományos pályára előkészülni és azon helyre lépni.

Egressy közbevág: — Kedves barátom: indítványozom, hogy kösse egy esomóba minden atyjafiát, különben soha sem lesz vége. Tetszéssel fogadtattot, s egy esomóba ittunk miudnyáért, erősen megtépe a becessus kószort.

A nemzeti színház később száz aranyat tűzött ki népszimfura. Pályanyertes lett „A lelenec” ezimű népszimfura. Mindnyáran nagyon dicsérték. En, ki a Telekí-pályánál végezt nem voltam a népszimfura bírálója, alig vártam, hogy a szindarabot elolvashassam. Mídon a mű kezem közü kerül, meglepetve látom, hogy az én elbeszélésem szolgált alapgondolatul.

Tudtam, hogy ezt csak Szigligeti írhatta. Megesipem másnap délelőtt a színház udvarán.

— Hát te ilyen plágiumot követsz el? Ötven arany engem illet, én adtam az alapeszmet.

— Jó, megkapod! — felelt Szigligeti. A mű előadásra került s a nemzeti színház majdnem minden elsőrendű tagja játszott benne. Szigligeti a szereplőkkel együtt folytonosan hívták.

A második felvonás után megéllt megcsókolt s mondá: — No, ez a dicsőség csak megér neked ötven aranyat?

A harmadik felvonásban, a rablójelemt után ismétlődött a csók és ölelés.

— Ez is ötven arany — mondá — így adás után pedig — folytatá Szigligeti — megünnepeljük „A lelenec” születését: hanem szí már én fizetem az ez száz aranyamból, nem te.

Mug is ültök nagy ezereimival. En pedig újra kikaptam a díjazmat „A lelenec” születése ünnepe, mert Szigligeti mint házigazda engem mutatott be a darab keresztapjának.

Feleký Miklós.

ladvazélt úrni: akkor adja be a gymnasiumba, ellenkező esetben pedig adja olyan iskolába, melynek célja és irányja a gyakorlati pályára, hol nem esik kiserlatetbe és a hol kénytelen a határozott irányban kijelölt célt szem előtt tartani.

A gymnasiumnak nincs szüksége sok tanulóra. Megelégszik kevesel, de az aztán legyen arra hivatott.

A sok tanuló között sok a selejtes, gyenge erő, kikből a tanárok legfokozottabb ügybuzgalma sem képes tudóst faragni, s csak a maguk és a hivatok rovására járnak oda.

Mind Ezekkel azonban éppenséggel nem azt mondtam, hogy minden tehetséges fiu a gymnasiumba kell járni. Azért is bocsájottam előre, hogy az iskola megválasztásánál tegyük tekintettel a fiu hajlamára is. Tudjuk, hogy a gyermekben már korán szokott nyilvánulni, bizonyos dolgok iránti előzretet. Az ilyen ki volna hajlamos ellenére tudományos pályára érszakolni. Nagy szükségünk van nekünk tehetséges iparosokra és kereskedőkre, sőt azt mondhatjuk, hogy hazai iparunk és kereskedelmünk azért nem fejlődik a kívánt fokban és iparunk azért nem elégíti ki mindennel és mindenben, mert e téren még nagyon, de nagyon kevés zsenialitással dicsekedhetünk.

A tehetségkel párosult hajlamot tehát a nyilvánuló irányban meg kell fejleszteni és azt határozottan arra kell nevelnünk.

Most lássuk tehát, melyik az az iskola, amely leginkább megfelel gyakorlati iránynak s melynek csak ez az egyetlen célja. Erre határozottan azt mondom: a polgári iskola.

Hazánk kulturtörténetében korszakot alkot a polgári iskolák elterjedtetése. Korszakot éppen azért, mert ezek képviselik kizárólagosan és egyedül az az irányt, mely nálunk teljesen hiányzott s mely nemzetgazdasági hátramaradásunknak egyik főoka, t. i. a gyakorlati irány.

Niedermayer Tóbiás.

TANÜGY.

Az elemi tanítók alkalmazásának rendszereiről.

Arad, augusztus 21.

A szegedi tanítók szeptemberben fognak Aradra jönni a helyi tanítványtanulmányozására. Többi közt az elemi iskolai tanítók alkalmazásának rendszerét is tanulmányunk tárgyává teendik. Tetszik azért, hogy tapasztalataikról jelentést vigyenek a szegedi iskolai hatóságoknak, mivel ott Szegeden is a tanítók alkalmazásának legjobb rendszerét ohajtanák látni a tanítás és iskolai nevelés lehető legjobb biztosítására, s mivel Szeged városa is igen sokat áldoz népessége korszerű nevelése érdekében.

Ugy hisszük, * * * * * szöveget teszünk a szegedi tanítók karnak, ha saját tapasztalatunk és véleményünk fonálán néhány tüközötöt szót, s néhány érdekeltetést keltő kérdést közzéteünk, mintegy előkészítést az elemi tanítók alkalmazása rendszerének tanulmányozásához. A szegedi tanítók — azt hisszük — könnyebben lesz a lényegre érte kérdéseket tenni: s az aradi tanítók — úgy reméljük — határozottabban fognak felvilágosításokat adhatni. A netán felkeltő vitaközösök minden-

A feltalálhatlanok.

— Regény. —

Írta: Peruet Frigyes.

(76-ik folytatás.)

XXXII.

Fiatallélet.

„Most tudsz mindent Klementin”, így fejezt be Frank egy, feleségével folytatott hosszú beszélgetést, melynek folyamán előadta Sylvia ajánlatát, „most már határoz. Ránk nézve, kétségkívül nagy előny lenne, ha e bajos gyermeket házukba fogadnánk, még pedig azt hiszem, hogy kettős tekintetben lenne nyereség.”

„Az egyiket, az anyagi oldalt teljesen értem,” válaszolt az asszony, „a másikat ezennel kell megmagyaráznom.”

„Ez magától megjön, ha majd meglátod Angelát. Valóságos nyereségnek tartom, ha ily szelíd, életvidor teremtés van az ember környezetében. Az ember ilyen társaságban megijodik.”

„Ilyen társaságban! Mindenesetre igazad lenne, ha pár uapi látogatásról volna szó, mely csupán az élvezetnek van szava és további kötelezettségeket nem von maga után. Egészen más dolog az, midőn az embernek a teljes felelősséget viselni kell egy gyermek fejlődéséért és neveléséért. Ez nehéz vállalat és komolyan meg kell fontolni.”

„Nem kényszerítetek a határozatig igent mondj. Fontosd meg, de határoz. Meggyőződésem szerint te teremtve vagy azon faladatra, melytől félni látszol. De ha egyszer Angelát megszeretted — és ez bizonyosan be fog következni — a fáradság jut nézve könyvű lesz: meg fogod találni racionalitát ama gyengédségben, melylyel tehetséges, csudaszép vendéged övezni fog.”

Klementin mosolygott a bizalom fölött, melylyel férje Angeláról beszélt.

„Neked nagyon megtetszett e regény,

esetre fixirozott pontok körül foroghatnak s az nem megvetendő dolog.

A tanítók alkalmazásának négyféle rendszerét ismerjük. Első az osztályrendszer, második a váltakozó rendszer, harmadik a szakrendszer, negyedik az ide-oda dobáló rendszer.

Hogy e négy rendszer lényegét felismerhessük, figyelembe kell venni a következőket. Az iskolai tanítás-neveléshez szükségesek a) tanító, b) tanuló, c) tananyag, d) taneszközök, e) tanterem és f) a tanuló testméreteinek megfelelő padok, s hát hatféle dolog.

Ha most első sorban az ugynevezett osztályrendszer lényegét kutatjuk, akkor ugy találjuk, hogy e rendszer mellett akkorok ezek, u. m.: a tanító, a tananyag, a taneszközök, a tanterem s a butorzat: változandó ellenben a tanuló serege.

Másodsor: a váltakozó rendszer mellett álló a tananyag, taneszközök, tanterem, butorzat, ellenben évről-évre változnak a tanuló és az őket kísérő tanító.

Harmadsor: a szakrendszer szerint határozott a tanuló és a tanító (tanítók) változnak, csakhogy a tanító nem annyira a tanulókat kísér, mint inkább a tananyagot, mert mihelyt befejezte a szakját képző tananyagot, elhagyja a tanulókat.

Negyedsor: az ide-oda dobáló rendszer mellett csak a tanító van szóban, amennyiben őt hol itt, hol amott, hol kint, hol bent, hol meg belterületen, mert kiesi gyermekeknek, majd meg ugyovnáknál, egyszer ilyen taniszakra, máskor amolyanra alkalmazzák a tanítók, vagy a szükség szerint, vagy egyéb okoknál fogva. Ez a hirtel pesti alkalmában nagyvárosi rendszere a tanító alkalmazásának, mely mellett soha nem tudja a tanító, mely tanulókkal lesz dolga, mely teremben, mily eszközökkel, milyen tananyagot kell tanítania? Váltakozás minden ízében csak a dobáló rendszerénél észlelhető.

Hogy a tanítók alkalmazásának rendszerét szemléltetve mutathassuk be s mintegy hatáskukat átintessük fel, hasonlathoz kell folyamodnunk. Miután az iskolai nevelés-tanítás csupa élet, örökös ímpzés, haladás: a békés polgári életből ott kell hasonlatot keresnünk, hol megfelelő örökös, mozgás, haladás, rakodás, osztályozás, stb. észlelhető. S ez nem lehet más, mint a vasuti közlekedés.

Az osztályrendszer szerint alkalmazott tanító működése így hasonlítható az állomásai működéséhez. Maga mindig egy helyt van, ugyanazon teremben fogadja az érkező vendégeket, folyton egy módon szolgáltatja ki az anyagot (csak a feldolgozás, a módszer változhatik, javíthatatik), ugyanazon eszközökkel, még pedig eljé szabott adagokban és árban. A vendégek folyton változnak, s ha jól látja el őket, messze terjedő hírre tehet szert. Így lathat az osztálytanító működése is, mert sokban hasonló a feltartó képhez.

Az ugynevezett váltakozó rendszer szerint alkalmazott tanító működése hasonlítható a vasuti főkalauzéhoz, aki egy hosszú vonaton végig viszi a vezetékesen bízott utasokat. Ha a vonal végéhez ér, visszatér a kiindulás állomására s újból eljár hivatás szerint. A váltakozó rendszerben alkalmazott tanító is ily vándoréletet folytat, mely ha kifogástalan, hatósága kitüntető dicséretben is részesülhet, de még a vele huzamos ideig érintkezni azonban nem lehet.

A dobáló rendszer szerint alkalmazott tanító a vasuti bakterekhez hasonló: alkalmazatnak hajlamai és tehetségei pedig a felelőváltakójai szerint.

(A szakrendszer szerint alkalmazott tanító az elemi iskolában nem tanácsos, mert a szaktanár nem nevel, hanem csak feldolgozza az előszabott tananyagot.)

* * *

gazdag árva,” szölt Franké, „különbem nem beszélhetnél ily melegen érdeklében.”

„Ezt nem tagadom. Klementin, de azért a te aggodalmad jogosultságát sem vonom kétségbe. Hallgadd meg további ajánlatomat.”

„Kész vagyok azt méltányolni.”

„Te néhány napi látogatásról beszéltél, mely nem ró rád semmi további kötelezettséget. Ezt megtehetjük. Elhozom hozzánk: te és Ilona, mindketen jöjtek a városba és vegyétek át Angelát. Itt a nyaralóban van elég hely számára; a kicsike a vendégszobában lathat.”

„De talán csak nem magánosan?”

„Eleinte Ilona gondozhatja, azután, ha már komoly lesz a dolog, egy nevelőnőt fogadhatunk.”

„Ismét kellemetlenség! Az ilyen kis-asszony ritkán örvendetes szaporodás a háznál.”

„Az lehet, azonban mindig tetszésedre van bízva és tőled függ, hogy az ilyen szaporodásról lemondj. Csak azt nagyon szeretném, hogy föltétlenül ne utasítsd vissza. A herceg jóakarát rendkívül értékesnek tartom: ő nagyon gazdag és csaknem nagylelkű, mint gazdag.”

„Jól van hát, legyen meg az akaratod. Határoz meg a napot és én Ilonával bemegyek a városba.”

„Köszönöm, Klementin. Gyorsan kell a dolognak megtörténni, kivált ha csak ideiglenességre van szó. Mondjuk holnap, idenapután...”

„Akkor a holnapután választom, mert mégis némi előkészületeket kell tenni, hogy otthonunkat a gyermeknek kényelmessé és kellemessé tehessük.”

„Ebben tehát megállapodtunk. Értésítél Ilonát, oly alakban, a mint észszerűnek véled, de mindenek fölött gondoskodj arról, hogy ez oldalról ne támadjon valami ellenkezés.”

„Akkor mindenesetre legjobb lesz csupán az ideiglenességre beszélni. Ha gyönyörűség talál a gyermekben, akkor azután minden könnyebben megy.”

Az alföldön csak az osztályrendszer és — Aradon a váltakozó rendszer szerint alkalmazottak a tanítók. A szegedi tanítói kar emellett fogva csak e két rendszert hasonlítják össze, hogy meggyőződést szerezzen magának arról, melyik alkalmasabb az ő viszonyaiknak. En azonban nem olyan könnyű dolog ám. Annyi azonban bizonyos: akik a váltakozó rendszernek híret hallották, azok óhajtlak is. És ez természetes, mert az ismeretlen iránt nagy vágyat érez az ember. Az is igaz, hogy a tanító fiatalabb és nyugtalanabb, része szintén óhajta a váltakozó rendszert.

Hogy a szegedi tanítóknak módjuk legyen kikerdezní, s hogy az aradi tanulóknak módjukban álljon okszertű feleletet adni: az előzetes tájékoztatáshoz egy csomó kérdést esatolunk, melyek tárgyalják a két rendszert, t. i. az osztály- és váltakozó rendszert, a mennyiben vonatkozás lehet a) tanítóra, b) a tanulóra, c) a tananyagra, d) egyéb az elemi iskolázatáshoz viszonyban álló tényezőkre.

A kérdések nem kimerítők, mert vannak melyek annak idején maguktól is fel fognak tűnni.

* * *

1. A tanító váltakozó vagy az osztályrendszer által van-e inkább megterhelve?

2. Melyik rendszer követel inkább s melylyk rendszer engedí meg jobban a tanító folytonos önképzését?

3. Melyik rendszer mellett lehet jobban felismerni és megítélni a tanító paedagogiai képességét?

4. Melyik rendszer mellett sikeresebb és tartósabb a collegialis ösztömködés?

B.

1. A váltakozó vagy az osztályrendszer szerint tanúsítanak-e a növendékek szelb és biztosabb szellemi haladást?

2. Melyik rendszer mellett nevelheti a tanító jobban a tanuló jó erkölcsét vagyis a tanító nevelői működése melylyk rendszer szerint eredményesebb?

3. A jellem alapja a köteleesség szigorú és pontos teljesítése minden irányban. Kérdés tehát: melylyk rendszer mellett fejlődhetik a gyermek biztosabban jellemében?

C.

1. A tananyag feldolgozása a váltakozó vagy az osztályrendszer szerint könnyebb-e?

2. Melylyk rendszer szerint részesülhet a tananyag jobb és belátoább tárgyalásban?

3. A módszeres eljárás dolgában melylyk rendszer enged vagy követel nagyobb önállóságot a tanítótól, vagyis melylyk rendszer mellett sziljedhet a tanító inkább paedagogiai géppé?

D.

Valamely ügynek helyes megítéléséhez szükséges mások véleményét s tapasztalatait is figyelembe vélni: ez köböl megtudandó:

1. a tanuló szülöi,

2. a tanítók iskolai tanítók,

3. a polgári iskolai és közepantodai tanárok.

4. az iparos mesterek és kereskedők, kik az elemi tanulóknak tovább képzésében fáradoznak, tapasztalataik alapján milyen véleményben vannak? a váltakozó rendszer, vagy az osztályrendszer szerint tanított és nevelt gyermekek tanúsítanak-e több értelmiséget, erkölcsiséget, szorgalmat s önállóságot? másszóval: melylyk rendszer tartják eredményesebbnek?

Az egész ügyet azért hozzuk már most tapétára, hogy idő legyen feletted gondolkodni, mert hitünk szerint alighanem ez fog a legelőnyösebb megbeszélésnek örvendzeni.

Mádai Mátyás.

A női ipariskolák fontossága.

Nem társadalmi állása hévmérője minden nemzet méltóságát fokának. Mi természetesebb tehát, mint azon verseny, mely körülunkban a műveltebb nemzetek tudósai közt keletkezett, hogy a nők állását minden oldalról teljesen megvilágítsa, őket a kor igényei-

Folytatás a mellékleten.

Agoston kezett nyugított feleségének.

„Értem, derék asszony vagy és most már tudom, hogy mindent belátásodra és jó akaratodra bízhatok.”

Két nappal később Ilona és anyja be mentek a városba. Klementin egészen jól itél leányáról: az a gondolat, hogy rövid időre egy új, fiatal teremtés lesz körülötte, Ilonának nagyon tetszett, mert kellemes szórakozásnak tűnt föl előtte.

„Te tehát örülsz neki? Kérdés az anyja, „Nagyon. Egészen kedves változatoság lesz.”

„És ha megtetszik neked?”

„Annál jobb.”

„Hátha vagyd lesz őt megtartani?”

„Oh nem, anyám! Elég gondom van és ez még egygyel szaporitána. Talán csak nem gondolsz ilyesmire?”

„Nyugtasd meg magad. Eszembe sem jut olyasmit read erőszakolni, a mi neked kellemetlen.”

Mikor a hölgyek lakásukra értek, Angela még nem jelent volt meg. A család a salomban gyült össze: Klementin teljesben nyugodt, Ilona kissé kíváncsi, az ügyvéd láthatólag izgatott volt. A mi őt izgalomba hozta, az nagyon érthető volt: nem annyira az Angela iránt való érdekl, mint ama gondolat bántotta, hogy felesége Sylvia mellett fog; e találkozás elé Agoston némi aggodalommal nézett.

Vége megszökölt a eszengettyű. Az ügyvéd ment az érkező elő. Tiszteletteljes meghajolt Sylvia előtt és a kis leánynak kezét nyujta.

Klementin tekintete egy pillanatra firkészőleg pillent a látogató arcán.

„Szép, veszedelmes asszony!” mondá magában. „Szellem és szeszélyű sugárzik szeméből és alkata előkelőségre vall. Ertethető, hogy Libanoff herceg ma is szivesen emlékszik reá.”

(Folyt. köv.)

nek megfelelő magaslatra helyezni igyekezzenek. E tekintetben ugyan igen nagy túlsókba engedték magukat ragadati ügyesek, a minék meg volt megint az a haszna, hogy az annyira és oly sokfelé elágazó vélemények csak a nézetek tisztázásait voltak maguk után.

Ma pl. nem talánunk helyesen gondolkozó embert, ki el ne ismerné, hogy a nőnek hivatása helyes felfogása és lelkiismeretes betöltése érdekében alapos szellemi és szívbéli kiképzésre van szüksége.

Csak saját magáról állítana ki szegény-ségi bizonyítványt, ki még mai nap is ragaszkodó a régi czopfos túlköz azon állításához, hogy a nők szellemi kiképzése felesleges, sőt gátolja is őket élethivatásuk betöltésében.

Visszont nem kevésbé merész a modern tullejtők azon követelése, mely szerint a teremtő által a férfival egyenlő tehetségekkel megáldott nő, azzal teljesen egyforma tudományos és politikai funkcióra van hivatva és jogosítva.

A természet rendjét megzavarni nemcsak okatlan, de oly merénylet, mely rendszerint megboszulja magát.

A nő pedig maga a természet utalja a családi tűzhelyhez, minden oly foglalkozás tehát, mely őt ettől elvonja, mint a természettel ellenkező, kárhözváltásra és eltilésre méltó.

A nő hivatása a család szívére, éltető szellemét képviselve, az élet viharaitól kifáradt férfi homlokáról soha nem lankadó gyöngédséget és nyajás kedvvelélem elsimítani a barázdákat, kellemes otthoni szerepet neki, hol nyihlást és pihenést találhasson.

Utóbbi időben Diogenes lámpájával kereszthetjük az ilyen példás családi életet. A nők panaszkodnak, hogy férfiak mindenütt több időt töltenek mint otthon, e panasz alapos: de hogy az ily tüzet kiabáló hölgyek csak a saját hiányosságokról tesznek panaszait alkalmával tanúbizonyságot, azt persze nem fontolgatjuk. Száz családapa közül 99-et korunk ama átvirtos korja őz el a háztól, melynek adosság a neve. Az ennek nyomában járó gond és felelősi vágyas az, mi a férj teje és gyermekei kerülésére készíti. S honnan az eladósodás? A fennebbi aránytal felvele, sajnos, itt meg azt mondhatjuk, hogy száz eset közül 99-szer a nő hátráltalan fényűzése és divathajhászata az oka. A vagyontalaj tönkretjárás az erkölcsi bukást vonja maga után. (Megjegyezzem, hogy én mindig csak középsztrályról szólok.)

A férfi szerzeménye bármennyi legyen is az, a nő ügyes gazdálkodása nélkül semmivé lesz. A vagyont, melyből napról-napra elveszünk, a nélkül, hogy valamit hozzátennénk, lassan-lassan észrevétlenül teljesen kiapad. Szóval, a nőnek a mily elváhatlan tulajdonosa legyen a szeretet, a gazdasszonyok oly nélkülözhetetlen kelléke a takarékossg. Régi időkben nem hiányzott az a magyart gazdaszszonyú nő, erre mutat jó magyart közmondásunk is: „Ügyes gazda megszerzi, okos asszony megőrzi.”

Nem csekély fontosságú kérdés ez, mert a családok összessége alkotja a nemzetet, a családok jólététől függ tehát a nemzetek jóléte.

Hogy hazánk vagyonszerzését előmozdítassunk, első sorban tehát a nőnek magával sodró divathajhászata és fényűzése ragyala ellen kell desinfectiót alkalmazni. A desinfectiólás pedig a kör elharapódzása előtt ezelszeri, különben magával ragalja a betegét, mely szerint már az iskolában kell alkalmazni azt, a fogkönygy gyermekekkel plántálva a női erények eszmáit.

Népiskolánk első sorban a család és iskola közötti hidat felépíteni hivaták, aztán szilárd alapot szerelni a szellemi és erkölcsi kiképzésre. Ha ennyit nyújt a népiscola, megoldott feladatát, többsé követelni több oktalanság. Ezen túl egyes osztályok vagyonszerzését oly foglalkozásokkal előmozdítani, melyek gyermekeinket a családi tűzhely melegenél visszatartás. A „női ipariscola” olák dolga. A tanítóंनी pályán kívül egyedül a háziipari foglalkozások tere az, mely a nőt nemhogy nem vonja el valódi hivatásától, hanem arra még képesébb teszi. Világítsuk meg tehát mindenekelőtt a „háziipar” fogalmát kellőleg!

A háziipar körö nem oly szűk, mint a feltételek vizsgálód gondolat, sokkal tágabb kiterjedést az, minthogy első tekintetre képzeljük.

Keretébe tartoznak kötésen, horgolás- és varás és himzésen, szóval az eddig ismert kenyérkereset szempontjából fizitt munkának kivül, a ruhaneműk előállítására, szükséges gépmunkák, keztüvarrás, gombkötés, csipkevarrás, virágcsinálás, szalmamunkák, könyvkötés, fadaragás és faldészt. Az erre szükséges ismereteket elsajátítani hivaták a női ipariscolák. Az itt közölt ismeretek nagy feladat megoldására vezetnek, általuk a jövő nemzedékből munkaképeket, munkához értő értelmes és élelmes honpolgárokat lehet készíteni. A kézmunkákat nem szabad pusztán ügyességnek tekintenünk, mert eltekintve attól, hogy alapos megfigyelésre és önálló alkotásra vezetnek általuk a növekedést, a rend, tisztaság és szabályosság érzelmét is fejeltetik általuk és képessé tehetjük a kellő munkaképe felbrazsztatására által, a tanult alkalmazására buzdítva a növekedést, a takarékosság elvénél keresztlivitelére is.

Ha ezen gyakorlati képezés mellé a női ipariscolák által elemelt utján nyújtott tananyagot is tekintetbe vesszük, mely a felső leányiskoláktól tantervűnek felel meg, beláthatjuk, hogy minél több ipariscola keletkezik, annál inkább fog fogyni a vagyoni bukások száma. Az így képzett nők nemcsak a felesleges kiadásoktól megóvni és férjük szerzeményeit gyarapítani lesznek képesek, hanem, ha oly helyzetbe jutnak, hogy maguk vagy esetleg családjuk fenntartásáról önmaguknak kell gondoskodniuk, bátran és hivatásukhoz megfelelő munkaképeket által tehettek eléget, költségeknek.

E nagy eszme megvalósításához egy porszemmel is járulhatni, volt ez a lom ipariscola felállításánál.

Minthogy azonban hazánkban az ilyen női iskolák még igen ritkák, egyelőre ipartanítónőre van égető

szükség. Intézetem felső ipariscolájából is 4 képesített tanítónő került ki eideig. A jelen tanévben e felső tanfolyam mellett alsó fokú ipariscolám is szervezni óhajtom, s e célra egyes szakokra is képezek növendékeket.

Hogy pedig kenyérkereseti célból az ilyen szakképzésre utalt szegényebb néposztály gyermekeinek is lehetőleg tegyem a kiképzést, alsó fokú ipariscolám a 10 öly egyesleánykát veszek fel díjtalanul, kik a négyelemi osztályt sikeresen bevégezték.

Az ég kísérjen oly kegyesen, amennyire óhajtom, hogy szerény munkálkodásom által hazánk nőnevelési ügyének lendületéhez egy szemernyivel is járulhassak.

Arad, 1886. aug. 19.

Városi Gazetta, intézetbuzádonos-igazgató

Külföld.

A német chauvinizmus. A müncheni s utána a berlini közszegánás visszautasító válasza fővárosunk meghívójára, nem éppen nagy rezensust költött nálunk. Tudomásul vettük e különös eljárást s épp annyira nem foglalkoztunk vele, mint a hogy nem szokás a magánéletben felvenni egy olyan ember ildomtalanságát, ki helyzeténél fogva nem képes szavai és tettei horderéjét helyesen mérlegelni. Nem háborodtunk fel a tényen s magyarárn mondvá szépen zsebre tettük ez insultust, jól tudva, hogy az ilyen dolgok rendszeren visszahullanak azok fejére, a kiktől eredtek.

De a német sajtó politikai hátteret, politikai hatást akar ennek a ténynek tulajdonítani s politikai vitát szeretne kezdeni a magyar hírlapokkal. Ez pedig éppenséggel nem fog neki sikerülni. Századok folyamán Európa valamennyi népe állott már egymással barátságos és ellenséges lábón a nemzeti gyűlölet és nemzeti rokonszenv fogalmait abstracte vére nem léteznek. A rokonszenv vagy az ellidegenedés mindig az összetartás vagy a szétválás politikai szükségességétől függ. Barátság ott van, hol közösek az érdekek, ellenszenv, ahol ellentétesek. Ez olyan kérelhetetlen logica, melynek bizonyítására is neveltség volna.

Azért bármilyen erőfeszítéseket tegyen is a német sajtó, e tisztán társadalmi illemkérdést a politikai bonyodalom utjára terelni, ez az igyekezete meg fog hiúsulni a mi ellenállásunkon. Berlinton Bückeburgig minden német főváros visszaküldtél a maga meghívóját a legfantasztikusabb levelek kíséretében, mi ezt nem fogjuk egyebnek tekinteni néhány korlátozott városatyá feltűnési viszketegénél s a chauvinizmus alkalmosságaitól kitörésinél.

A német nép egységében, állami létének minden kifejezésében a mi barátunk, a mi szövetségünk. Ezen egész Európára nézve áldásos viszonyt, hosszú évek alatt nem ingatta meg semmi kálbonyodalom, miként zavarhatná tehát meg Kröber ur és társai chauvinisticus kirohanása. Mi híven és szilárdan állunk a szövetség és barátság alapján, melyet néhány nap előtt a két nemzet uralkodójának kézszorítása pecsételt meg.

Legujabb posta.

A király születésnapja Pétervárott. Pétervári sürgönyök szerint, augusztus 20-ikán a Preobraszenski-testővezred és a testőrségi tüzérség templom-ünnepélyre, valamint O Felsége Ferenéz József császár és király születésnapja alkalmából, az orosz császár pár szerelmen Krasno-Seloban nagy reggelt adott, melyre az osztrák-magyar nagykövetség tagjai, valamint a hadgyakorlatokhoz ideérkezett külföldi tiszték is meg voltak hiva. A császár és a nagyhercegek osztrák-magyar rendjeleket viseltek. A reggeli alatt az osztrák-magyar nagykövét a császár mellett balra foglalt helyet. Midőn a császár az osztrák-magyar uralkodó egész ségére pohárát ártította, a zenekar a hymnust játszott.

A külföldi tiszteltek egyidejűleg szerdán Karagyorgyevics Alexis és Bosidar is tiszteltek a császárnál.

A bolgár-török tárgyalások. Sophiából jelenti a „Pol. Corr.”: Bolgár kormánykörökben élénk megelégedést kelt, hogy a porta Kelet-Rumélia ügyében a bolgár ügyvivővel megkezdte a tárgyalásokat. Azon hírek, amelyek szerint a bolgár kormány a török határai csapatokat és löszereket küld - nem egyebet ezeláztos felderítések nével, amelyek arra vezethetők vissza, hogy a csapatok felruházása végett nagyobb mennyiségű posztót szállítottak Sophiából Philippopolba.

Irország politikája - a haroz politikája. Chicagoból írják augusztus 20-iki kellettel: Az irók gyűlés e oly határozatokat fogadott el, melyek elvben helyesek, hogy Irországban helyi kormányzat létesítsenek és községnek mondanak Gladstonek ez irányban kifejtett fázadozásait, valamint Angolország, Skótsország és Wales demoratiájának Gladstone javaslatainak támogatásáért. Kemondet ir képviselő beszélt tartott, melyben köszönetet mondott Gladstoneknak, ki igazságos akart lenni Irország iránt, s kijelenti, hogy a békülékenység politikája most már ismét fészakad; az ir nép megmutatta, hogy barát tud lenni, most majd megfogja mutatni, hogy tud lenni felelőselem ellenséges is. Irország politikája a jövőben a haroz politikája lesz, mert a Salisbury-kormányt vissza kell térnie a kényserintézkedések politikájához.

A cholera. Triest aug. 20. Tegnap déltől ma délig itt 16 ember betegedett és 3 halt meg choleraiban. — Más helyeken újabbán a következő, cholera-esetek fordultak elő. Rizmanjében 2, Isolában 3 és Soegerában 2 eset. Fiume, aug. 20. Az utolsó 24 óra alatt sem cholera betegedés, sem haláleset nem fordult elő. A járvány avárosban megszűntnek látszik, jóllehet az időjárás kedvezőtlenül nedves. A környéken fordulnak elő egyes esetek. A hajóforgalom érezhetően csökkent.

TÁVIRAT.

— **Tischler Vincze †.** —

Marienbad, augusztus 21. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) Tischler Vincze országgyűlési képviselő ma este meghalt.

Az „Aradi Közlöny“ előfizetési feltételei:

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 frt — kr
Félévre	6 „ —
Negyedévre	3 „ —
Egy óra	1 „ —

Vidékre postai szétküldéssel:

Egy egész évre	14 frt —
Félévre	7 „ —
Negyedévre	3 „ 50
Egy óra	1 „ 50

Az előfizetési pénzeket kérjük e hó végéig az alóhírt kiadóhivatalhoz ezimezve beküldeni.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Arad, 1886. évi augusztushóban

Az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatala.

NAPTAR.

Augusztus 22. Vasárnap. Róm. cath. napt. Alphonse. Tim. Prot. napt. Tim. Görög-orosz napt. (augusztus 10.) Rómezz Nap két órá, 5 p. nyugszák 6 óra 59 perc.

Sport.

A csanádmezei gazdasági egyesület által Makón, 1886. évi szeptemberhő 12-én délután 6 órákor rendezendő ügétő és löversenyek sorozata:

I. Megnyitó verseny. Kötös fogatok. Minden magyar honpolgár, valamint Magyarországon állomásozó katonatiszt tulajdonában levő lovak részére. Távoltság 3000 meter. I. díj 200 franc, II. díj a tettek 75 százaléka. Tét egyleti tagnak 5 frt, nem tagnak 10 frt; e pályán már nyertes fogatok kétszeres tétet fizetnek. Fuss vagy fizess. Urkoocsikok.

II. Egyleti síkverseny. Nyitva csak csanádmezei gazd. egyt. tag tulajdonát képező lovak részére. Távoltság 2000 meter. Teher 4 évi 70 kilogr. 5 éves és idősebb 72 kilogr. díjnyertes 75 kilogr. Teliver és nyilvános pályára idomított lovak kizárásával. I. díj 300 franc, II. díj tettek 75 százaléka. Tét frt. Fuss vagy fizess. Urlovarok színbet vagy egyenruhában.

III. Mezei gazdák versenye. Minden csanádmezei mezei gazda jóhiszemű tulajdonát képező lovak részére. Távoltság 1500 meter. I. díj 100 franc, II. díj 50 franc, III. díj 25 franc. Tét egyleti tagnak 2 frt, nem tagnak 5 frt. Egyleti tagnak vétetik az is, ki oly község lakosa, mely az egyletnek tagja.

IV. Tenyész verseny. Kötös fogatok. Csakis Csanádmezeiben tenyészített és csanádmezei lakos tulajdonát képező lovak részére. Távoltság 3000 meter.

I. díj 200 franc. Blaskovics Aladár ur által adva. II. díj. Tiszteleddij. Adja a verseny-igazgatóság. Tét egyleti tagnak 5 frt, nem tagnak 10 frt. Fuss vagy fizess. Urkoocsikok vagy mezei gazdák hajtának.

V. Hölgyek díja. Tiszteleddij. Adja: Csanádmezei urhölgyei. Gátverseny. Futat bárki lova, a teliver és nyilvános pályára idomított lovak kivételével. Távoltság 3000 meter. A gátak egy meternél magasabbak és három meternél szélesebbek nem lehetnek. Teher 4 évi 70 kilogr. 5 éves és idősebb 72 kilogr. díjnyertes 75 kilogr. Tét 10 frt, tettek 50%-je a II-dik lő. Fuss vagy fizess. Urlovarok színbet vagy egyenruhában.

Megjegyzések. 1. Az ügétő versenyekből kizárának az orosz, amerikai fajú és két faj kereszteséből származott, valamint azon lovak, melyek a fővárosi vagy külföldi pályán nevezve voltak. 2. A Heat versenyekre nézve a Wiener- Trab-remn Gesety, a löversenyekre a magyar lovar-egylet szabályai mérvadóak. 3. Nevezési zárnapp - a mezei gazdák versenyre kivételével, melyre a versenyt megelőzőleg is lehet nevezni - folyó évi szept. 8-ikáig. Nevezhetni személyesen vagy ajánlott levélben Simay Ede gazd. egyt. alelnök urnál Mező-Kovácsházán, kihez egyzersmind az egyleti tagok közöl leendő felvétel iránti megkeresések is intézhetők. Kelt Makón, 1886. évi augusztushő 16-án. A verseny-igazgatóság.

HIREK.

Arad és Vidéke.

Tabajdi Károly főispán ur egészségi állapotában, mint értesülünk, némi javulás tapasztalható, amennyiben a láb alább halgyott, mindazáltal a veszély nem mondható még egész bizonyossággal elmúltnak, mert az erő-

gyarapodás alig észrevehető. Remélhető azonban, hogy testi szervezete kibírja a még mindig súlyosnak mondható állapotot. Gyógyulása mindenesetre hosszabb időt fog igénybe venni. A beteg állapota iránt kiváló részvét nyilván minden oldalról, így József főherczeg ő fenségéhez majd mindannyag meggy távirati értesítés a főherczeg kívánságára. Adja Isten, hogy közelebből már teljesen meggyugató értesítést adhassunk.

Személyi hírek. Herczeg Thurn-Taxis Egon tegnap Aradra érkezett fiaival, Viktor és Miksa herczegekkel és a „Nádor“-ba szállott. — Gróf Degenfeld Schönburg hadtestparancsnok nevével pénteken Aradon időzött.

Arad szab. kir. város iskolaszéke augusztus hő 26-án, azaz esztőtörtökön délután 4 órákor, a városház emeleti kis termében rendes havi ülést tart, melyre a t. tag urak tisztelettel meghívattak. — A tanácskozás tárgyai: 1. Arad szab. kir. város tanácsának határozata a templom- és Kazinczy-utcai új iskola tornatermének és könyvtári szobájának felszerelése tárgyában. — 2. Arad megye kir. tanfelügyelőségének átirata, a Lorinser-féle „a legnevezetesebb ehető, gyanús és mérges gombák“ című műnek tanácsközlő való beszerzése tárgyában. 3. Iskolafelügyelő előterjesztése az 1887-ik évre szóló iskolaszéki költségeloirányzat tárgyában. 4. Arad sz. kir. város községi elemi iskolák igazgató-tanítóinak kérelme a váltakozó rendszer megszüntetése iránt. 5. A templom-utcai leányiskola tantestületének kérelme a VI-ik osztály kézimunkatanításának ügyében. 6. Arad szab. kir. város tanácsának határozata az országos magyar iskolaegyesület által intézett felhívás tárgyában. Aradon, 1886. aug. 21. Salacz, kir. tanácsos, iskolaszéki elnök.

Katonák távozása Aradról. Ma reggel hagyta el városunkat a Szegedről ideérkezett 46-ik gyalogezred, nemkülönben a már közel 6-ik Aradon tartózkodó 33-ik gyalogezred 4-ik zászlóalja. A nagyváradi gyakorlatokra mennek gyalog és utjok 8 napra van tervezve. Világost útra ejtik, mely első állomásuk is lesz. Mindjárt megérkezésk után megütözknek és csak este szállnak táborba, hogy erőt gyűjtsenek hétfőre, mikor is tovább fognak vonulni. A 33. gyalogezred 4-ik zászlóalja nem is tér vissza, hanem Fehértéplompra távozik, hova beosztva lett és helyébe ugyanezen ezred 1-ső zászlóalja jó Bécsből.

Az állami felső leányiskolában a beírások az 1886—7-ik iskolai évre szeptember hő 1, 2, és 3-án délelőtt 9—12 óráig a II. osztály helyiségeiben (templom-utcai leányiskola) fognak eszközöltetni. Minden növendék atyja, anyja vagy gyámja kíséretében tartozik megjelenni. Ugyanezen napok délutánjan tartanak a felvételi és javító, esetleg magánvizsgálatok is, melyekre előre jelentkezni kell az igazgatónőnél (Réay-utca 3. sz.). A tandíj-fizetés elengedése iránti kérvények az aradi áll. felső leányiskola gondnokságához ezimezve, szegénységi vagy vagyontalansági, valamint iskolai bizonyítványval felszerelve, ugyanezen a beírások alkalmával nyújtandók be. A z igazgatóság.

Gyermekkerti játéknappely. A polgáriiskola nagy termében ma délután 4 órákor tartandó gyermekkerti játéknappely ügyében tájékozásul még az is tudomásul hozatik, hogy ez formális vizsgával lesz egybekötve azon czélból, hogy a kisdud-nevelés legujabb fejlesztési módszer a játékszerű elmefejtés, melynek alapján bámulatos sikert lehet elérni, az aradi közönségnek bemutatassék. Miért is az érdeklődő szülők az ünnepélyen való megjelenéssel igen szép tanulságot merithetnek a jövőre, megszerzve azt a tapasztalatot, hogy egy rendszeres kisdud-nevelő intézet áldásos működését, mely a gyermek összes testi és szellemi tehetségének fokozatos fejlesztésével a népiskolának is a legkitünőbb szolgálatokat teszi, sem egyetlen zugvodá - de még a legfogdosabb szülő ház sem pótolhatja. Jegyek mint mári jeleztük, előre válthatók ifj. Klein Mór ur könyvkereskedésében.

Egészségügy. A járványkórész felállítás, mely első ízben miniszterleg nem hagyott jóvá, újabb felterjesztés után engedélyezve lett. Az építéshez azonban az idén már hozzá nem foghatván, a tanács tegnap ülésén azt határozta, hogy ideiglenesen a Spitz-féle gyagy magtárhelyiségeit fogják e célra igénybe venni.

Katonák áthelyezése. Miután Arad-Gáiban ragályos betegség ütött ki, f. h. 25-től szeptember 8-ig a 8-ik honvédszázarend egy része Glogovácra szállásoltatik át, és pedig 4 tisz, 170 ember és 155 lo.

A kinek a szive jobbfelől van. Dr. Darányi János városi főorvos, egy érdekes esetet fog bemutatni Buziáson az orvosok és természetudósok vándorgyűlésén. Ez nem más, mint egy aradi illetőségű fiatal ember, kinek a szive jobbfelől van. Olvasónk meg talán emlékeznek a legutóbbi budapesti zavargások azon epizódjára, midőn a zömében bekísért zavargók közül bizonyos Mayer nevű, midőn a rendőrség központi épületének udvarán, a kihallgatás rákerült, hirtelen előrántott egy revolvert és szíven lötte magát. A kérdéses fiatal embert a legutóbbi napokig Budapesten kezelték, s igen nagy volt a kezelő orvosok csodálkozása azon, hogy Mayer, dacára annak, hogy éppen a szive talán lötte meg magát, felépült. Néhány napja érkezett aztán a különös öngyilkos-jelölt Aradra és itt meg is szabadították az alkalmatlan golyótlót, mely alkalmossal dr. Darányi con-

statálta egész határozottan, hogy Mayernek jobb felől fekszik a szive és ezért maradt életben, a szive rendes fekvési helyére irányzott lecsúszása in. Ez az érdekes eset a legkritikább anomaliák közé tartozik és a doctor bizonyára nagy figyelmet fog kelteni, midőn az esetet tudós collegái előtt demonstrálni fogja.

Az aradi kereskedő ifjak társulatának tagjai ezennel értesítettek, hogy az egylet helyiségei és lapjai, ugy mint eddig, a tagok rendelkezésére állanak, s a könyvtárból hetenkint kétszer lesznek könyvek kiszolgáltatva a tagsági nyugta előmutatása mellett.

Meghívás. Az aradi kereskedő ifjak betegesgelyző egyletének t. tagjai felkértenek a folyó hó 29-én d. u. 2 órákor az aradi kereskedő ifjak társulatának helyiségében tartandó rendkívüli közgyűlésre minél számosabban megjelenni. Tárgyszorozat: 1. Tones Ede ur leköszönése folyán elnök választása. 2. Az aradi kereskedő ifjak társulatával való egyesülés. 3. Az elnökségnél 3 nappal előbb bejelentett netaláni indítvány tárgyalása. Arad, 1886. aug. 21. A választmány.

Talált holttest. Szarvasról írják lapunknak, hogy az ottani határban f. h. 20-án a csendőrkök egy meggyilkolt férfi holttestére találtak. A nyomozások már eredményre vezettek, mivel a három tettes elfogottat. Vizsgálat folyik.

A kisbirtokosok orsz. földhitelintézeté szeptemberhő 1-től kezdve 10000 frtnyi és ezt meghaladó kölcsönöket is fog engedélyezni 5 százalékos kamatozással záloglevelekben, és pedig 33 és 1/2 évi törlesztésre, a tőke évi 6.6 százaléknak megfelelő járadék fizetése mellett.

A ki nem fél a Jehováól. F. h. 21-én délelőtt általános megbotránkozás, elborzadás és kínos nyögések színhelye volt a zsigmondházi zsinagóga. Elmerültek az imádkozásba a buzgó hívek, midőn Merry József péksegéd, néhány társával bevonult közéjük. A társak mindenféle botránkyolt mozdulatokkal és szavakkal meggyeztek a figyelmet magokra irányozni, míg Merry az oltárhoz merészkedett és egy nagy gyertyatartót kabátja alá dugott. Néhány szemfüles izraelita azonban észrevette a tényállást és segítségre ment, melyek között kezdett ordítani. Merry futni kezdett az ajtó felé, de mire odaért, már elalották a kijárat. Erre bős hárg kelt szívében és visszafordulva kirántá kabátja alól a gyertyatartót és közibe hajtá a rettentetlen imádkozóknak. A gyertyatartó egy kopasz hívet talált bubon útni, úgy, hogy az menten lefordult, esés közben kiáltva: „ezt érdemeltem tőled oh, Jehova! Őriási zaj és jagatás köledkezett most, nagyobb mint Jerussálem pusztulásakor, minem a hatóságok közegek megjelentek és rabláncra fűzték az antisemitéket. Meltatlankodva követte a rendőreit, szemékre hányva, hogy egy rongyos gyertyatartóért ilyen nagy dolgot csinálnak. „Ezt értem azon vallás híveinél, a kiket most meglátogattam, de önkönl nem!“ ugymond.

Az aradi iparos ifjak önképző- és betegesgelyző egyletének alapszabályai jóváhagyási záradékkal ellátattak.

Kiváltságos intermezzo. F. h. 19-én este, midőn a városi házak ablakai meszerogyogtak a sötét éjbe, és a fellegem még ezekben hullangzott az óriási részelt földön, a színen előtt, hogy kiseretett a Bathány-utca 31-ik számú ház ablakából. Kiseretett ki e ház ablakai a többsé közül és kezdtek mindjohban odavonani a „misera plebs contribuat“-et. Végre a népház kitört és az ablakok betörték, a hulló kövek záporát. A színen megrádaya osont odább, de már nem követték tovább. A szent király mielő gyönyörrel nézhette onnan fennről, hogy még most is mennyire tiszteli őt a nagyot, a nép, a kisany.

Garázda baka. Cziegeldrum Gyula 46-ik gyalogezredbeli közlegény f. h. 20-ikán éjjel, a rendőrorjáratl szembeszállt, mivel az Cziegeldrumnak bástyájt verekedés miatt letartóztani akarta. Őriási lármá és szikozódások között kísérték be őket, nagy tömeg kísérete mellett.

Kút elbontás. A Teleki-utcai szivattyus kutat a gazdasági szék szétszedette és az alkatrészeket el fognak adni.

„Fortuna“ egylet t. tagjai tisztelettel felhívának tagsági járulékaikat pontosan lefizetni, mert a késedelmek ellen a legutóbb megartott közgyűlés határozata - mely szerint hat heti tagsági díjjal hátralebvan levők az egyletből förléteket - végre fog hajtani. — Arad, 1886 augusztus 20-án. — Az elnökség.

Lopás. Br ausz Róza, Réay-utca 3. szám alatt szolgáló főzőnő szobájából f. h. 20-án ruhaneműk, fehéreneműk és egy arany gyűrű tolvajlottat el, összesen 27 frt értékben. A tettest egy leány szemékerítette, a rendőrség meg aznap délután kezrekerítette.

Nyilvános közlénet. Az aradi kereskedő ifjak által folyó hó 19-én rendezett általános közgyűlésről 24 frt 21 kr egyletünk pénzarába a rendezésbe beszállított. A midőn ezt ezennel nyugtastjuk, nem mulasztatjuk el a tisztelt rendező-bizottság hálás köszönetét nyilvánítani. — Az aradi kereskedő ifjak betegesgelyző egylete.

Telek kibővítés. Sváb Antal aradi lakos, Simonyi-utcai telekhez még egy másikat vett, melynek bekerítési engedélyért a tanácshoz folyamodott. A tanács, tekintettel arra, hogy a vételár már egészen letizette, kérelmének eleget tett.

Marosból kifogott faneműk. F. h. 17-én Tótvarád község mellett, a Marosból nagy mennyiségű deszák és fenőfát fogtak ki. Ha igazolt tulajdonosa nem jelentkezik, nyilvános árverésen fognak eladni.

Tolvaj péksegéd. Fische Samu pékmeesteről, segítje Körtös Károly kártyázás közben pénzt lopott el. Tettén rajta kapatván, átadottat a rendőrségnek.

Az aradi lövészegylet által augusztus 20-án tartott rendezés díjviselési eredménye:

Szög	1.	2.	3.	4.
Müller Gyula	1	8	7	4
Klein Ignác	1	12	12	13
Br. Baillon József	1	6	3	6
Kövecz Gábor	1	8	12	13
Összesen:	1	3	34	34

—x— Egy 12-14 éves tanuló teljes ellátására és az oktatásban felügyelettel elváltatták. A házánál zongora is van. Tudakozódnak a szerkesztőségben.

— Az aradi polgári lövészegylet 1886. évi aug. 13., 14. és 15-én tartott Lőrincznap díjviselési eredményeinek hivatalos kimutatása.

Az álló ezéltábla díjait nyerték, mely 16-évesekre:

- Tones Ede 1 és 19. díjjal.
- Kohn Samu 2-kat.
- Králik László 3-kat.
- Franko Andor 4-eket.
- Kövecz Gábor 5, 6, 13, 14 és 17-eket.
- Müller József 7 és 16-kat.
- Dobiaschi J. 8-kat.
- Klein Ignác 9-eket.
- Greiner Károly 10-eket.
- Kilián Ferencz 11-eket.
- Bettelheim V. 12 és 20-kat.
- Heintz Gábor 15-eket.
- Domonkos Lajos 18-kat.
- Kövecz Gábor (46 kör) 25 mozsár.
- Králik László (45 kör) 25 mozsár.
- Klein Ignác (39 kör) 22 mozsár.
- Müller Gyula (42 kör) 31 mozsár.
- Kuzma János (39 kör) 21 mozsár.
- Kohn Samu (38 kör) 21 mozsár.
- ifj. Bettelheim V. (34 kör) 21 mozsár.
- Dobiaschi J. (33 kör) 21 mozsár.
- Müller József (32 kör) 20 mozsár.
- Az ipar ezéltábla díjait nyerték:
- Kuzma János (Temesvár) 27 kör.
- Kohn Samu (Nagyvárad) 27 kör.
- Bettelheim Vilmos 27 kör.
- Králik László (Temesvár) 26 kör.
- Franko Andor (Soborsin) 24 kör.
- Patay Gusztáv (Soborsin) 24 kör.
- Klein Ignác 21 kör.
- Bader Henrik (Temesvár) 20 kör.
- Müller József 20 kör.
- Kövecz Gábor 19 kör.
- Zikó János 19 kör.
- Dobiaschi József 18 kör.
- Lentz János 18 kör.
- Domonkos Lajos 17 kör.
- Greiner Károly 16 kör.
- Török Sándor 16 kör.
- Szabits Pál (Szeged) 16 kör.
- Hudetz Emil 14 kör.
- Müller Gyula 13 kör.
- Bretschneider J. 13 kör.
- Tones Ede 12 kör.
- Nikolits Péter 12 kör.
- Braswetter Ottó (Szeged) 9 kör.
- Mind a három napon az ipar ezéltáblán lövött 161 lövegben 4025 lövés, az álló ezéltáblán 153 lövegben 7210 lövés.

Az álló ezéltáblán lövött találatok percent szerinti kimutatása. Ezen néhány lövő környvet nyújtott be, tehát csak a legjobb százalékokat lövött néhány lövész soroljuk fel. A többiek lövés-eredményét sommásan közöljük.

Kövecz Gábor löv. általában 4133 % találat

Králik László " " 38,66 " "

Klein Ignác " " 35,33 " "

Kuzma János " " 45,05 " "

Bader Henrik " " 31,21 " "

Franko Andor " " 31,20 " "

Müller Gyula " " 30,30 " "

Lentz János " " 29,60 " "

Kohn Samu " " 28,08 " "

Az álló ezéltáblán 7210 lövésben volt 2007 találat 3419 körrel, tehát az egész lövészek száma 27,83 százaléka volt találat.

Ezen találatok között volt 4. szög. 44 négyes, 365 hármas, 732 kettes, 860 egyes.

A díjviselés díjaira adakoztak: Kövecz Gábor 2 arany, Tones Ede 1 arany, Müller Gyula 1 arany, Dományi József 1 arany, Darányi János 1 arany, Klein Ignác 2 ft 50 kr, Nikolits Péter 2 ft, Heintz Gábor 2 ft, Domonkos Lajos 2 ft, Fikler József 2 ft, Póterffy Antal 2 ft, ifj. Bettelheim 1 ft, Dobiaschi S. 1 ft, Müller József 1 ft, Reimer Ede 1 ft, Schöpf József 1 ft, Weiler Rezső 1 ft, Obektó 1 ft, Regényi Kálmán 1 ft, Striffler J. 1 ft, ifj. Friedrich György 1 ft, Stauer Károly 1 ft, ifj. Andrányi K. 1 ft, Avarly K. 1 ft, dr. Kábeló J. 1 ft, Beck Adolf 1 ft, Avarly F. 1 ft, Mihály György 1 ft, Vaszi György 1 ft, Reisz Sándor 1 ft, Institoris Kálmán 1 ft, Lenhard Ede 1 ft, Baumann B. 1 ft, Marech Gyula 1 ft, Löwinger Gyula 1 ft, Kell Manó 1 ft, Gyulai István 1 ft, Mares Odón 1 ft, Greiner Károly 1 ft, Fiola Mihály 1 ft, Anyos Emil 1 ft, ifj. Kristófy János 1 ft, Fischer Béla 1 ft, Vorhos Ádám 1 ft, dr. Weisz Sándor 1 ft, Probst Ferencz 1 ft, Hauptmann József 1 ft, Braswetter V. 1 ft, Czizler Sebő 1 ft, Kittl Ferdinand 1 ft, dr. Szondy György 1 ft, Knapp Károly 1 ft, Deák Károly 1 ft, Schönböfeld Jónás 1 ft, Marx Adolf 1 ft, Hingler József 1 ft, Rajkay József 1 ft, Pályfi Ede 1 ft, Scriba Antal 1 ft, Popovits István 1 ft, Stankovits Mikos 50 kr, Wittmann Károly 2 üveg pezsgő.

Összesen: 6 darab arany, 62 ft 50 kr és 2 üveg pezsgő.

Újlagosan a temesvári lövész-egylet 2 drb arany és 2 drb tallér.

Kohn Samu Nagyváradról egy szép cassetta. Fogadják a t. adakozók közönetünket az egylet nevében, a fennebbi adakozásokat az egylet pótolta 120 fttal készpénzben és egy ezüst serleggel.

Ezen díjviselési lövegéből stb. befolyt: a fennebbi összeggel együtt: 691 ft 40 kr, a kiadások összege: 435 ft 23 kr, maradt: 256 ft 17 kr.

Ezen összegből még levonandó a ezéltáblák ára 10 ft, tekepályai díjakra 15 ft, tekepályai javításokra 8 ft.

A díjviselés ötvenheten vettek részt. Arad, 1886. augusztus 19.

A z e l n ö k s é g.

Hazánk és a főváros.

Szent-István napja Budapesten. Szent-István napja kellemes, szép időben folyt le a fővárosban. Reggel a budai várba sietett a néparádát, hol katonai sorfal között.

fellobogozott hazák és nézőkkel telt ablakok alatt, fényes kórnokban a Zsigmond-kápolnából a helyőrségi templomba vittek a díjesősöket „jobb kezükkel”. A menet ellen egy-egy testületet jartak zászlokkal, majd a főváros összes papsága, utánok Simor János hercegprímás és kísérete, ki a menetet vezette. Az ereklyetartót, melyet a díszben kivonult katonaság vett körül, a miniszterek közül gr. Széchenyi Pál, Fabinyi Teofil, h. Fejérváry Gyula, továbbá Földváry Mihály alispán, Gerlóczy Károly alpolgármester és számos díszruhás notabilitás követte. Sorbái és honvéd-századok s egy katonai zenekar zárta be a menetet. A helyőrségi templomban Kisfaludy Béla győri lelkész mondott szent beszédet s aztán a menetet visszatért a várkapóba. Dehán a kiránduló helyekre tödült a közönség, főleg a városligetbe és Margitszigetre, míg este a színházakba jutott sok néző.

— Párban meghalt tanfelügyelő. Várady Károly a párban megsebesült kolozsmezei tanfelügyelő, pénteken délután meghalt. Epen négy hete, hogy a végzetes golyó találta a királybágyonúti népkölkölyt egy kiváló hivatalnokát. Párban vivott az ot-tani tanítónképzede igazgatójával, Kozma Józseffel. Hivatalos összeszólalkozás, s aztán a társadalom által szönetek tartott családi ügyek megemlézése adott okot, amennyiben maig ismerjük, a végzetes lépésre. Kozma lott elsőnek, s több lövés nem is hangzott, mert az ellenfél életveszélyesen sebesülte összerogyott. Azóta küzdött a halállal. Az időnkint érkező hírek azt a reményt nyújtják, hogy Várady a párban megsebesült. A golyót ugyan nem vehették ki sebéből, de a seb szépen gyógyult. A megrendült szervezet végre is hiában küzdött a végzetel, a jobb sorsra érdemes férfit a tanügynek, családjának nagy veszteségére örökre behunyta szemét.

— Egy postászmiszt öngyilkossága. Sullay Ede konyuit (Nyitra megye) születésű 49 éves, nős, postászmiszt, ki, mint ilyen, a budapesti főposta szákszámvevősi hivatalában volt alkalmazva, esztörtökön reggel 8 órakor Stáció-utca 6-dik szam alatti lakásán föbe lötte magát. Sullay a Stáció-utca 9. sz. ház első emeletén lakott nejével, a ki született báróné. Reggel a házbeliek heves szovalást hallották a lakásban. Egy nyelző óra tájban Sullay neje vézró orral, jayvészkelve rohant ki a szobából és utána esakhamar egy durranás ijesztette meg a házbelieket. Mire Sullay visszatért a szobába, már ott találta férjét az asztal közelében egy szék mellett a földön elterülve, vézró sebbel bal halántékán és mellette hevert a még füstölő forgópisztoly. Egy előhívt rendőr azonnal jelentést tett a VIII-IX. ker. kapitányságnak, honnan egy rendőrtisztviselő jelent meg a helyszínen, ki a házbelieket azonnal kihallgatta, de Sullayt igazságtusa és kötségessest magaviselete követeztében kihallgatni nem tudta. A szobában egy dr. Mondola Ferencz gyógyvédhez ezimzett lépésellett levelet is találtak, melyet a rendőrtisztviselő magához vett és miután a jegyzőkönyvet felvette, beszállította a holttestet a Rókus halottas házába. A lefoglalt levelet a ker. kapitányság áttette a főkapitánysághoz, hol azt a vizsgálati iratokhoz fogják csatolni. Sullayról azt mondják, hogy fiatal korában ritka szép férfi volt, kihez gazdag, de idősebb neje szerelméből ment. Hazaságuk azonban nem volt boldog, mert Sullaynak szenvedélye a kártya volt, melyen sok pénzt vesztett. E miatt gyakran volt házi perpatvar, a mi renelisen azzal vézrodott, hogy neje kifizette férje adósságait. Most állítólag oly nagy összerözlöt volt szö (2000 fttól beszélnek), melynek kifizetését neje hitározottan megtagadta. Ez adott okot a heves jözetten éppen reggelizés előtt és az erös szövaltság közben gyakran hallották a szomszédok Sullaynéról a „konyvelmés” szöt kiáltani. Hogy orra vere magát indult-e meg, vagy egy fejétől kapott ütös követeztében, azt nem tudni, de Sullay akkor lötte magát azyon, mikor neje vézró orral a szobából kirohanna, őt egyedül hagyta. Sullay az utolsó 3 nap alatt nem volt hivatalában.

— Ismét emberirtók. Nem pálinkáról, de arról az újabbán lábra kapott szöt bíróról van szö, mely állat szözlösnek és „arvos”-ok a korai magzatellhajást végzik. Budapestben ismét egy eset adta elő magát, melyről a főkapitánysági sajtóiroda a követezöket közli: Dr. Glasz Lázló győri orvos pénteken délelött jelentést tett a főkapitányságnak, hogy a király-utca 25. sz. a. lakó Lorján Adolfnén az eroszakos magzatellhajást tünetel észlelte, és hogy a nevezett nő ennek követezében oly rosszul van, hogy halála minden perzében várható. A főkapitányság s följelentés követezében Zsarnay Gyözö rendőrkapitány azonnal a beteg lakására küldötte. Bánó József vizsgálóbíró pedig értesítette az esetrol. A rendörség és törvényészek kiküldöttéi dclben megjelentek Lorján Adolfné lakásán és a haladóko betegét Bánó vizsgáló bíró eskü alatt kihallgatta. Lorjánné a magzatellhajást büntettet beismerte s a müttét vegrelhajójával Wellner Moricuzé szözlösöt nevezte meg. Wellnernek ennek követezében azonnal letartóztatták és Zsarnay kapitányt megbizták, hogy lakásán háznotazást tartson. A vizsgálat gyorsan folyik.

— Magyar könyvkereskedök. A magyar könyvkereskedök egylete esztörtökön délelött az irók és művészek körében tartotta közgyűlést, Aigner Lajos elnöklete alatt. Aigner megnyitö beszédében említö, hogy midön tavaly híven, komor szímben festö a hazai könyvkereskedelem helyzetét, szavai országszerte visszhangot keltettek. Szavai sokakban megindították azt a megrogzött előítéletet, hogy a könyvkereskedök es kiadóok az irók véresen vergetéken találpálkoznak. A helyzet öszinte feltárása azonban azt a nem remélt és nem várt hatást is tette, hogy némely fővárosi pénzintézet, nem tekintvén többé a könyvkereskedést jövedelmös üzletnek, megvonta hitelét tőlük. Pedig eddig egy könyvkereskedöi esödben sem vesztett egyetlenegy pénzintézet egy krajczárt sem. A colportage-üggy rendezetlensége, a külföldi concurrentia szintün béntják a könyvkereskedök működé-

sét. Megemléke végre az elnök, az irodalom és könyvvasárlás föllendítésére hatni akaró „Aurora-kör” és eah. irodalmi társaság zágonyra jutott megalakítását és az eredménytelen felkutatást. A menet ellen egy-egy testületet jartak zászlokkal, majd a főváros összes papsága, utánok Simor János hercegprímás és kísérete, ki a menetet vezette. Az ereklyetartót, melyet a díszben kivonult katonaság vett körül, a miniszterek közül gr. Széchenyi Pál, Fabinyi Teofil, h. Fejérváry Gyula, továbbá Földváry Mihály alispán, Gerlóczy Károly alpolgármester és számos díszruhás notabilitás követte. Sorbái és honvéd-századok s egy katonai zenekar zárta be a menetet. A helyőrségi templomban Kisfaludy Béla győri lelkész mondott szent beszédet s aztán a menetet visszatért a várkapóba. Dehán a kiránduló helyekre tödült a közönség, főleg a városligetbe és Margitszigetre, míg este a színházakba jutott sok néző.

— Felrobbantott hajó. Panosováról írják pénteki kelettel: Néhány hónapja egy 2000 métermázsas szönetel terhelt uszlyhajó közvetlenül a Temesnek a Dunába torkolásánál elsüllyedt. A hajótest kiemelése nem lehetett gondolni, annak az eltávolítása azonban folyamrendöri tekintetökböl szükséges volt. A panosovai folyamrendöri hivatal előterjesztése tehát a követezöket miniszter elrendeltö a hajó felrobbantását. A feladattal a „Dynamit Nobel” részvénytársaság kapott megbizást, melynek pozsonyi dynamit-gyára egyike a legnagyobbaknak a continensen. A munkát a társaság robbantö technikusá Tirmann nagy bizottsággal és szakértelmével vezette. A hajó erös áramban fektött, 6 illelög 10 méter mélységben, hosszúsága 42 méter, szélessége 6 s magassága 2 méter volt. — Helyzetének kipulcolása, valamint a töltények lesüllyesztése s szerint nagy nehézségekkel volt összekötve. Összesen 14 töltényt silyestettek a hajóba 10 kgr. dynamittal. A robbantás tegnap délután ment végbe. A töltényeket electrommal mind egyszerre gyujtották meg. Tompa dörög követezött erre, a talaj megrezködött, mint földrengéskor, hatalmas vízözplop esapódott fel, keverve szöttört deszkákkal, s a hajótest teljesen szöt volt rombolva. A nagyszerű jelenetet a partról sok ember nézte végig.

— Rövid hírek. Milán s zerb király a hó végén Szt.-Ivánra utazik Zichy Jenö grófhoz vadászatra. — Zsolnára 61 jelentik, hogy a Popper báró nagy gözfürözmalmában tűz ütött ki, mely az egész telepet porrá hamvasztotta. — Szt.-István ünnepekre szöketalan nagy számban érkeztek az idegenek a fővárosba. Csupán a vasutakon 12614 személy érkezett, és pedig: a magyar államvasutakon 7178, az osztrák-magyar államvasuton 4565, s a déli vasuton 871 személy, míg az elutaztak száma a rendes napokhoz hasonló. — Keskömeten a párbansebböl felépült dr. Horváth Adám jogtanárt nemcsak fáklvas zenével, hanem harmadikszáz terítök lakomával is megtisztelték. — Másfél évi börtönrre ítélte a törvényesök gr. Teleki Samu angol komornyikját: Pye Józsefet, ki urától ellopott tizenkétezer forintot erö gyömántokkal akart Angliába szökni, de a vasutnál elfogták: azzal vötte magát, hogy ez elveszett, de általa megtalált gyömántokat urához akarta vinni Bécsbe s azzt varrta a nadrágjába, nehogy a finánczok esetleg a miatt föltartóztassák.

— A nagy világ. Bruckböl írják, hogy a trónörökösné egész halom adózóköly iratot és sürönyt kapott pénteken névnapja alkalmából. A taviratokkal két hivatalnok dolgozott egész délelött, söt még délután is. Az első távirat a királyól, Reggel kilenc órakor a Harrach-kastély kápolnájában mise volt melyben a trónörökösné is részt vett. 10 órakor fogadtá a trónörökösné Harrach grófot, Simon főispánt, Tröst polgármestert, Fischer képviselöt stb. A katonatisztek este, a fáklvasmenet alkalmával tiszteltek.

— A Szent-István torony höse. Jól mondta Kölesey: sok ut viz magasra. Mivel Prichter József bádögözt magas utat is választott, a Szent-István torony esusát, esztörtökön 6 volt Bécs legihesebb embere. A Grabenon kocsin áthatatva, megijeneztek. A Schottenring Gerhold-féle sörházában egy asztal vendégei harminez forintot adtak neki egy átadott névnyomatért. A trónörökösné szö forintot adott neki, elismerését fejeztöve ki földvármeistere levelében. Albrecht főherczeg, h. Hohenlohe és gr. Wiltzek látni kívánták. Szöval csaknem tenyerén hordják. Hanem a városban agrodának, hogy mint végök le a magasban kitözött zászlot, mert ha egy szölkajja le, méz veszedelmre valhatik alatt valakinek. Valaki még azt szeretné, hogy e zászlot a város történeti muzeumába tegyék.

— Török völegény és keresztény menyasszony. Hécsben erdekes házasságyi kérdés került a minap eldöntésre. Az ág. ev. lelkösi hivatalnál két orosz aliatváló, a férfi mohamedán, a nő ág. evangélikus, jelent meg s kérte az összeseket: egyttal igazolták az orosz konzulatus bizonyítványával, hogy Oroszországban az említett valásbeliek közt a cultus diszparitas nem képez házasságbontö akadályt. A lelkösi hivatal mindazáltal a kormányhoz fordult döntésért, honnan nemokára megjött a válasz, hogy az említett mátkások össze nem adhatók, minthogy az osztrák polgári törvénykönyv 64. §-a keresztény és nem keresztény közt a házasságot feltétlenül kizárja.

— Rövid hírek. Madridból jelentik, hogy 20-án Vigo város föntözöttjén egy dynamit töltény felrobbant. Több ember súlyosan megsebesült. — A „Moniteur de Rome” azon helyzetben van, hogy újbol egész határozottan kijelenti, hogy a pápa teljesen jó egészségre került. — Górbérsdorfban Miltköt midön a Brehrer-parkba le akart menni, a kapus nem eresztötte be, mert — a mint mondá — nem elég tisztességes a ruhája. Az ösz hadvezér szö nélkül elment. O F e l s é g e esztörtökön dclben látogatást

tett Bismarck herczegnél, akinél közel egy órát töltött. Az utarkodó ezzel viszonzotta a német emellett látogatást, melyet O Felsőcsöke születésnapja alkalmából tett, hogy személyesen kifejezze szerencsevánatát.

Irodalom és művészet.

— Az Egyetemes Regénytár második évfolyama a most indult meg Ohnet György, a „Bánya” szerzőjének „A Croix-Mort grófnök” című kitünö regényével, mely semmiben sem áll mögötte a világhírű szerző előbbi műveinek. Lélektani festés és megkapó jelenetek tekintetében pedig felül is múlja azokat. A budapesti Singer és Wolfner cég, az Egyetemes Regénytár kiadója, e mű kiválasztásával is csak újbol bizonyítékát adta annak a kiváló műgondnak, melyet ez annyira sikeresnek bizonyult vállalat fordít. Nem kevesebb, mint tizennyolcz kötet jelent meg az első évfolyamban s oly irók mint Ohnet, Feuillet, Conway, Peyrbrune, Ercstein, hazai jeleseink közül Mikszáth Kálmán, Tolnai Lajos, Petefi István, Beniczky-Bajza Lenke, vannak benne képviselve csupa válogatott művekkel, melyek már egy egész, nemcsak külsöleg díszes, de belső értékkel is bíró kis házikönyvtárt képeznek. Mindez kellö biztosítékot nyújt arra, hogy az új folyam is teljesen meg fog felelni a vára-közönsöknek, s hogy a közönség tovább is hathatos pártfogásában fogja részesíteni e derék vállalatot, mely egy a nyujtott művek kitünöségénél, mint a könyvek díszességénél és öcsöságánál fogva valóban hézagot pótol s egy rég érzett szükségletet elégített ki. Egy-egy piros vászonba kötött, esinos kötetnek az ára 50 kr. Melegen ajánljuk e kitünö vállalatot olvasóink figyelmébe.

— A Coburg herczegek arczképei. Coburg Filöp herczeg szent-antali kastélyának képtárából számos arczkép szemet ki, melyeket a történelmi arczképesarnoknak fog ajánlöközni. E család köpek között számos van, melyek kiváló történelmi értékkel bírnak, mert a kiket ábrázolnak. Magyarországon történelmében szerepet játszottak. Vastagly György festöművésznök a napokban fog Szt.-Antalra utazni, hogy a történelmi arczképesarnok számára a köpeket kiválassza.

KIS LOTTO.

Temesvár, augusztus 21-én:
64. 79. 86. 37. 23.
Bécs, augusztus 21-én!
52. 80. 40. 3. 10.

Szerkesztői üzenet.

— G. B. urnak Budapest. A level késett a postán: csak este kaptuk, s így a ezük a kódli lapra maradt. A. S. urnak Budára a tisztelőpölynyt megindítottuk.

KÖZGAZDASÁG.

Az aradi Lloyd heti tudósítása.

— augusztus 21.

Néhány szörványos esöt leszámítva, a lefolyt héten is szárazság és höség volt és ennek folytán a tengeri es dohány mindinkább roszabb lesz, a szöllő is, de különösen a gyümölcsök a tartott szárazság által sokat szenvedtek; azon kevés pedig, mely még a fákban maradt többnyire féltelenen használhatatlanul le hullanak.

A terményüzletben a lefolyt héten nagyon élénk vétel volt, az aradi budapesti fokozatos emelkedés folytán itt is 50—60 krral métermázsáként emelkedtek; az ízérkedés a vételnél kiválon részt vesz, kivételre eddigéig eszervehetöl módon nem történet vásárlások. Úgy látszik, hogy a rohamos hausse áramlat oka leginkább a vad és zabálya talan házardjátékban a tözsdén keresendö.

Buza helyben és Uj-Aradon közel 2000 m. mázsá jött piacra és legalább ugyanannyi lett nagyböl tételekben eladva; minöszög es feltételekhez képest 7.60—8.30 mázsánként vásároltatt.

Rozs 1600 mázsá körül lett piacra hozva és a hetivásáron 5.40—5.55-ig eladott azonkivül 2000 mázsán felül került kinalatara, melyért ugyancsak fenti ár lett elérve.

Arpa: a behozatal jelentéktelen és csak is gyenge minöszögre szoritkozik, az árak 5.40—5.55 között váltakozik.

Zab: a behozatal szinte még igen esékely 5.55 krig mun-kint vásároltatt, minöszöge idei ritkán feher, nehéz és tiszta.

Tengeri: a kinalat igen esékely az ögyész heti forgalom 3000 métermázsára tehető, és 5.25 — 5.45-ig, métermázsánként vásároltatt.

Hivatalos piaci árak Aradon.

- (Augusztus 21.)
1. Gabonamétek: tiszta buza legnehezebb 7 ft 50 kr, közép 7 ft — kr, kétszeres legnehezebb 6 ft 50 kr, közép — ft — krajczár, roz legnehezebb 6 ft — kr, közép 5 ft 80 kr, árpa legnehezebb 4 ft 50 kr, közép 4 ft — kr, zab legnehezebb 5 ft 20 kr, közép 5 ft — kr, retek-repeze legnehezebb — ft — kr, kukorica — ft — kr mkint.
 2. Liszt: legfinomabb 0-as 17 ft 80 kr, legfinomabb I. 15 ft — kr, szemlely 15 ft — kr, feher kenyér 14 ft — kr, fekete kenyér — ft — kr, roz — ft — kr, tengeri — ft — kr mkint. Dara tiszta búzából — ft 18 kr. Árpakása 16 ft — kr mkint.
 3. Hüvelyesek: borsó 14 ft — kr, bab 12 ft — kr, len-sö 14 ft — kr, köleskása 14 ft — kr, burgonya — ft — mkint.
 4. Szöna: 1. kötött legjobb 5 ft 50 kr, közép-szerü 5 ft — kr, közöten: legjobb 5 ft — közép-szerü 4 ft 50 kr egy mázsá.
 5. Kötött vagy ágyi szöna: legjobb 2 ft 50 kr, közép-szerü 2 ft — kr, egy mázsá.
 6. Takarmányszöna: legjobb 2 ft — kr, közép-szerü 1 ft 50 kr, egy mázsá.
 7. Alomszöna: legjobb 1 ft 50 kr, közép-szerü 1 ft — kr, egy mázsá.
 8. Fa: bík 3 ft 50 kr, eser 3 ft 50 kr, szifa — ft — kr, fenyö 2 ft 50 kr.
 9. Hus: marha 56 kr, borjú 60 kr, disznó 52 kr, juh 40 kr; disznósör 52 kr, szöna 60 kr, vaj 1 ft — kr, tojás — ft — kr, paprika 80 kr kilogrammonként.

10. Vegyesek: Borszeg 40 kr, toj 10 kr, feher ó bar 20 kr, feher új bar 20 kr, vörös ó bar 60 kr, vörös új bar 50 kr, ezet 6 kr, pálinka (szölya) 30 kr, sör 24 kr egy liter.

11. Zöldség: Kol (Kohl) 4 kr, kalarábi (Kholerabi) 4 kr, vörös vagy ezéklarója 4 kr, sárga vagy onokorója — kr, petroszelyum 10 kr, fokhagyma 12 kr, ezeller — kr, petroszelyum 4 kr, pastinák 4 kr, leveles-zöldség (Suppenzönes) — kr, tojás darabja — kr, bors — ft — kr, paprika 80 kr kilogrammonként.

Vegyes közlemények.

— A magy. államvasutak harminezkettöheteti bevételeinek kimutatása: 1886. augusztus 6-tól aug. 12-ig: utasok száma 125.000, árúk 155.900 tonna, bevétel 703 000 ft, 1885. hasonló szakában 713.383 ft, tehát ez idén kevesebb 10.332 fttal; 1886. január 1-töl aug. 12-ig: utasok száma 3.320.361, árúk 4.284.254 tonna, bevétel 18.596.280 ft, 1885. hasonló szakában 18.544.047 ft, tehát ez idén több 52.283 fttal.

Szösszet.

(Aug. 21.)
(B) Ezen ezikknek az ára a lefolyt héten lényegesen emelkedett. Az irányzat szöifrad, a kereslet élénk velt, de tekintettel a magas gabonáraakra, gyárosok tartózkodók voltak. Maj jegyzéseink: Készaru nagyban 27.25, 27.50, kiesinyben 28, hordó nélkül per 100 liter "a."

Budapesti gabnatözsde.

(Aug. 21.)
25.000 mm. forgalom, 20 krral magasabb árak. Öszü buza 9.10—9.12, tavaszi buza 9.70—9.72, tavaszi zab 6.70—6.73, öszü zab 6.32—6.35, új tengeri 6.83—6.85, káposztarepeze 9.75.

Budapest, augusztus 21. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata). Az esti tözsdé zárlati árfolyamai: Magyar aranyáradek 109.25; magyar papíráradek 95.05; magyar hitelbank 291.—, osztrák hitelbank 281.50, London 126.—, Páris 49.90, magyar jezálog hitelbank —, magyar leszámítölö és pénzválto-bank —.

IDEGENEK NEVSORA.

(Aug. 21.)
Fehérkereszt-szöifrá. Gróf Degenfeld és neje, főbírnök, Temesvár, Klein Miksa, utazó, Budapest, Bilmann, lelkész, Lugos, Korda Ákos, földbírtokos, Ketyegháza, Br. Liptay N., földbírtokos, Temesvár, Szécheny J., kereskedö, Lippa, Schmoche Antal, kereskedö, Bodenbach, Weisz J., kereskedö, Bécs, Berger E., kereskedö, Bécs, Inhauser N., kereskedö, Bécs, Molnár Sándor, kereskedö, Kolozsvár, Bruner N., ügynök, Budapest, Lengyel N., ügynök, Szeged, Dr. Balassa József, orvos, Baja, Brand Arnold, pénztárnok, Budapest, Vest N., igazgató, Temesvár, Schneider Bernát, gyáros, Berzova, Herz A., kereskedö, Lippa, Brandl M., kereskedö, Bécs, Deutsch E., kereskedö, Bécs, Sántner E., kereskedö, Bécs, Weisz Antal, kereskedö, Bécs.

Nádor-szöifrá. Turn-Taxis Egon herczeg, Victor és Miksa herczegekkel Pécska, Papp Gábor, herczeg, Szölyms, Mihályovics Ákos, kir. herczeg, Herzöva, Karlön, kereskedö, Temesvár, Engel J., kereskedö, Makó, Barosyán Pál, tanár, Deva, Papp Szöndör, bírtokos, Kovácsghaza, Kövecz Viktor, bírtokos, Szeklad, új. Fischer David, bírtokos, Battonya, Sany János, járáshíró, Szeghalom, Váczy István, tanító, Varsánd, Malerspach Róza, tanító, Iszkrony.

Meghaltak Aradon.

(Augusztus 7-öl aug. 13-ig.)

Belváros: Bukovetz Leona, kereskedö leánya, 2 és fél év, agyhártyalob, Hirkala Mária napszamos le

A tavaszi idényre!

Teljes tisztelettel értesitem nagyrabecsült vevőimet és a t. közönséget, hogy a legújabb árucikkkel duan eláttam

kézmű-, rövid-, norimbergi-, fehérnemű s gyermekjáték üzletemet,
melyek mesés olcsóság és finomságoknál fogva felülmúlhatatlanok.

Egy vég vászon 30 rőf 4,50, 5. 5,50, 6. 15 frtig. Különféle finom vásznak rőf-
12, 14, 16, 20, 25 kr. Oxford és zephir 18, 20, 22, 26, 30-ig. Cartonok 16, 18, 20, 25, 30
Koczkázat és színes szövöttek 16, 20, 25, 30, 40, 60. Fekete ternő 1/4, 7/8, 65, 80, 90, 1, 1,20
Törülközők 15, 18, 20, 25. Asztalkendők és pohár-törülközők 20, 25, 30. Asztalterítők 40, 60,
1, 1,20, 1,50, 2. Dolgozó ingek 60, 80, 1. Finom chiffon-ingek 1, 1,20, 1,50, 1,60, 1,80, 2,40.
Finom Oxford és Creton-ingek 1, 1,20, 1,50, 1,80, 2. Lábravalók 60, 70, 80, 1, 1,20. Női
ingek 65, 8, 90, 1, 1,20, 1,50, 1,80. Éji corsetták 70, 80, 1, 1,20, 1,40, 1,60, 2. Fehér
és színes alsó szoknyák 80, 90, 1, 1,20, 2. Gyermek ingek, minden árban és nagyságban.
Mell-fűzők 60, 65, 80, 2, 2,50, 3. Legújabb nyakkendők 14, 18, 20, 25, 30, 40, 1 frt. Nap-
esőernyők 90, 1, 1,20, 1,50, 2, 2,50, 3 frt. Utazó bőröndök és táskák 85, 90, 1, 1,20, 1,50,
5 frt. Sétapálcák 10, 15, 20, 30, 40, 50 frt. Műanyag kalapok 1,20-4 frt. Dolgozó sapkák
2, 30, 40, 50. Kézi kosarak 25, 30, 40, 50, 60. 2. Harisnyák 10, 13, 18, 20, 25, 30, 40, 50.
Nagy választéku gyermek- és női ruhák, gépész öltönyök, paplanok, csipkék, gallérok, szallagok,
rúschek, organtin, chirtíngek, gombok, zsinórok, halcsontok, pamutok, czernák, fehér zseb-
kendők, keztükök, papucskok. Mindennemű péznes, dobhángy és szivartárczák, fésűk és tollkell-
sek, kanalak, fog, haj és ruhakéfék, illatszerek, albumok, varrészkezők, asztal, tükrök, mell-
tűk, nadrágtartók, harisnyakötők, valódi selmeci pipák, tajtékpipák, szivarszipkák, poharak
és csemege-tányérok.

Ezeket kívül felhívom a t. közönség figyelmét az annyira megkedvelt
5, 8, 10, 15, 20, 25 krajczáros

kiállítási bazaromra,

mely a legszebb és a legválasztékosabb tárgyakból van összeállítva.

Postai megrendelések pontosan teljesíttetnek. Csomagolás ingyen.

A t. közönség pártfogásáért és látogatásáért tisztelettel eszedem:

KILÉNYI ADOLF.

Arad, főter, Arena-épület, a „kék golyó”-hoz.

176-29

Az aradi piacon a legutánjában bevásárlási forrás.

CACAO CHOCOLADE

VICTOR

SCHMIDT & SÖHNE

melyek az első bécsi konyhaművészeti kiállítá-
sion a legmagasabb díjjal, a kitüntető ok-
levéllel lettek megjutalmazva, csak hatóságilag
beiktatott védjegyük és czégünk alatt valódiak.
Kapható minden hírneves kereskedő urnál és
csemegekereskedőnél. Aradon

ELIAS ARMIN urnál.

Vidékre postai utánvétellel küldetnek szét.

Victor Schmidt & Söhne,

es. kir. orsz. enged. gyárosok.

Gyár és központi szétküldés hely: Bécs,
IV. Allee-gasse, Nr. 48. (a déli vasut mellett.)

Egy eczet-gyár

teljesen jó karban és működésben, új rendszer
szerint berendezve, szabadalmazva, legnagyobb
menyniséget képes előállítani

jutányosan eladó.

Bővebb értesítést az „Aradi Közlöny” ki-
adóhivatalában nyerhetni. 430-83 513-23

Eladok a legolcsóbb gyári áron:

Selyem-vagy atlaszpapanok 10 frtől 30 frtig
Matrácok 5 „ 30 „
Gyermekkoscsikat 6 „ 50 „
Vas gyermekágyakat 12 „ 40 „
Vas nagyágyakat 6 „ 30 „
Drótmatrácokat 10 „ 39 „

WEISS JÓZSEF

ágy-áru készítő,

476-56

Aradon, Szabadságtér 17. sz.

Hirdetmény.

A herceg Sulkowski József Mária ö ke-
gyelmességének Aradmegyében fekvő pánkotai
uradalmához tartozó Agris-Aranyág községben

italmérési-jog

1887. január 1-től 3 egymásután következő évre
haszonbérbe adandó.

Felhivatnak a kibérelni szándékozók, mi-
szerint zárt ajánlataikat 10 százalékos bánom-
pénzzel ellátva és alulírotthoz czimezve f. é.
szeptember 30-ig beadni sziveskedjenek.

A bérleti feltételek alulírt irodájában Ara-
don és az uradalmi felügyelőségnek Pankotán
betekintethetők.

Az ajánlatok elintézése f. é. október hó
12-ig megtörténik.

Kelt Aradon, 1886. augusztus 21-én.

Tagányi István,

a herceg Sulkowski József Mária
magyarországi vagyonának gondnoka.

Pályázat.

Az aradvárosi kereskedelmi középiskolánál a ma-
gyar és német nyelv tanszékére pályázat hirdettetik.

A pályázótól középiskolára szóló képesítés kíván-
tatik a magyar és német nyelvből s annak igazolása,
hogy a német nyelvet szóban és írásban teljesen
bírja.

A megválasztandó tanár az első évben 1200 frtnyi
fizetéssel ideiglenes minőségben alkalmaztatik, a próbaév
sikeres kitöltése után rendes tanári erőssítetik meg
1400 frtntnyi állandó fizetéssel s nyugdíj tekintetében fel-
vétetik a városi tisztviselők körébe.

Pályázni öhajtok az aradvárosi kereskedelmi közép-
iskola felügyelő-bizottságához czimzett s kelőben felszerelt
kérvényeket f. évi augusztus 30-ig az inté-
zet igazgatójánál nyújthatják be.

Arad, 1886. augusztus 1-én.

Salacz Gyula,

polgármester s felügyelő-bizottsági
elnök.

Aradmegyei takarékpénztár. Zálogosztály.

Árverési hirdetmény.

F. évi szeptember 2-án d. e. 8 órakor,
a fenneheli helys gben a következő számú lejárt arany-
és ezüst zálogtárgyak fognak az „alapszabályok
36-§-a értelmében” a legtöbbet ígérőnek azonnali kéz-
pénz fizetés mellett elárvereltetni, úgy mint:

2093, 2490, 3097, 3253, 3337, 3397, 3483, 3681, 3909,
3944, 3990, 4055, 4074, 4091, 4148, 4200, 4220, 4254,
4277, 4423, 4534, 4661, 4762, 4789, 4968, 4997, 5002,
5039, 5059, 5101, 5179, 5192, 5233, 5276, 5322, 5329,
5406, 5494, 5533, 5551, 5560, 5709, 5835, 5855, 5871,
5892, 5893, 5898, 5909, 5910, 5911, 5930, 5938, 6015,
6127, 6150, 6199, 6209, 6214, 6226, 6235, 6236, 6238,
6248, 6268, 6275, 6303, 6308, 6309, 6310, 6313, 6327,
6332, 6341, 6355, 6363, 6373, 6391, 6398, 6406, 6407,
6430, 6458, 6505, 6526, 6533, 6545, 6556, 6561, 6562,
6571, 6577, 6589, 6597, 6599, 6606, 6612, 6642, 6657,
6661, 6673, 6678, 6690, 6702 és 6707 szám; — mely
árveréshez a venni szándékozók ezennel tisztelettel meg-
hivatnak.

Arad, 1886. augusztus 15.

508-23

Az Igazgatóság.

7767-886.

Póthirdetmény.

514-1

Az aradi kir. törvényszék mint tkvi. ható-
ság közhírré teszi miszerint a Popovics D. Já-
nos aradi lakos végrehajthatónak Gebhardt Ven-
del új-panáti lakos végrehajthatást szenvedő el-
leni 64. és jár. iránti végrehajthatási ügyben
11025/83. sz. a kibocsátott árverési hirdet-
ményben az új panáti 148. sz. tjkönyvben
A+1. alatt felvett 17 frt értékű beltelek, 142.
sz. a felvett és 160 frtra becsült házból álló
ingatlanokra 177 frt kikiáltási árban f. é.
szeptember 2-án d. e. 10 óráig kitűzött
árverés az 1881. LX. t. cz 162. §-a alapján az
új-panáti gyámpénztár végrehajtható érdekében
215 frt 17 kr. tökékv. és jár. kielégítése vé-
gett megtartatni fog.

Kelt az aradi kir. tvszék mint tlkvi ható-
ságnak 1886. augusztus 14-én tartott üléséből.

Fábián,
tvszéki elnök.

Dr. Istvánffy,
tanácsjegyző.

1520-886. sz.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város tövényhatóságánál egy
800 frtos évi fizetéssel kapcsolatos fogalmazói
állás üresedésbe jövén, azok, kik ezen állást
elnyerni öhajtják s igazolhatják, hogy a jogi tanfo-
lyamot elvégezték, ezennel felhivatnak, misze-
rint pályázati kérvényüket f. é. szeptember 6-
ig hozzám nyújtsák be.

Arad, 1886. augusztus 12.

Salacz,

kir. tanácsos, polgármester.

KRISPIN JÓZSEF

zongora-raktára és hangvers enterme,

Aradon, Deák-Ferencz-utca 28. sz., saját házában.

Van szerencsém a t. helybeli közönség figyelmét nagy választéku zongora-raktáromra felhívni.

Egy Mignon-zongora, 150 cm. hosszú,
7 octav. érczappal, vasszerkezettel,
diófából 380 frt.
finomabb kiállítással 420-450 frt.

Egy zongora, széles érczappal, egész vas-
keret kerestűrokkal, szép kiállítás,
diófából 500 frt.
fekete fából 600-650 „

Egy rövid-zongora, (Stutzliger), ele-
fántoson érczappal s vasszerkezettel,
kerestűrokkal, szép kiállítás dió-
fából 450 frt.
fekete fából (ebenit) palisander 500-650 frt.

Egy hangverseny-zongora, legújabb rend-
szer 700-1600 „
Egy pianino, kis alakban 350 „
Egy pianino, nagy alakban 400 „
Egy pianino, kerestűrokkal 500-600 „
Egy harmonium 100-100 frt.

Minden zongora szép hangú, könnyen játszó, legnagyobb hangtartással, szárazjő fából, szállít-
ható és tartós. Megegyezés szerint részletfizetése is eladhatn.

A czégek, melyek gyáraiból a zongorákat hozatom, jó elkészítése iránt a legnagyobb biztoi-
téket nyújtták.

Atjászott zongorákat cserébe vállalom, azokat bérletbe adom s legelőnyösebb feltételek mellett
eladom.

Zongora-hangolások s javítások a legpontosabban eszközöltetnek.

187-712

KRISPIN JÓZSEF,

zongora-kereskedő Aradon.

Zenemű, vonó- és fuvo-hangszerek, papírkereskedés és kölcsönkönyvtár Aradon, főter, sárda-épület.

Obetkó Kálmán üzletében Aradon

a nyári idényre igen alkalmas áruk

Soda-víz készítő gépek, melyek segélyével
öt percz alatt a legüditőbb ital nyerhető
1/2 literes 1 literes 1 1/2 literes
6.50 7.50 8.50
1 1/2 literes 2 literes 3 literes
9.50 11.50 13 frt

Amerikai víz-szűrő gépek, tömörített szénből,
— miután az aliód számtalan vidékén az ivóvíz
kellemetlen utóízű és zavaros, e mellett ártalmas,
nem lehet ezen tulajdányt eléggé a közönség fi-
gyelmébe ajánlani, különösen gyomor és bélhaja-
kially gép felettebb fontos, léteznek következő nagy-
sághban

naponként 20 40 60 80 liter szűrő
képességű 1.65 2.80 4.50 6.50 kr.
Ablak redők fából szőve, fehér és zöld színben
árak alább jegyzett méretű ablakokhoz
90 széles 95 100 105
180 hosszú 190 200 210
1 frt 35, 1.45, 1.60, 1.80,

felhuzó készüléket bele érve finomabb szövöttei
redők valódi lán fonattal a fönt jegyzett négy
nagyság szerint 1.75, 2.-2.20, 2.35 kr.

Jalous redők, egymás felett függő deszkából,
négyesözg méterje 2 frt 50 kr., finomabb 3 frt.
Kereszthebe szővött len vászon redők simán vagy
csikkal fen jelzett négy nagyságtan 2.85, 3.-
3.20, 3 frt 60 kr.

Utazó kofferek, kézi egyszerű, 45 cm. hossza-
ságtól 65-ig, 80 krtól 1 frt 50 krig finomabb kézi
kofferek 50 cm.-től 70-ig, 2 frtől 6 frtig, kité-
gítható (Soufflé) kofferek 5 frtől 12 frtig.

Kézi táskák egyszerűek, vászonból puhák és
kemények 1 frtől 3.50-ig, bőrből 2 frtől 20-ig.
Fa-kofferek, vászon huzattal, alacsonyok, legin-
kább iskolába küldendőknél alkalmas 2.70, 3.50
4.50, — nagyobb magas betétes kofferek 4.75,
5.50, 6.-, 8.- frtől 15 frtig.

Fonott kosár kofferek, melyek könnyűségükkel
fogva ajánlhatók, mint furdói és költözöködi célra
3.50, 4.50, 5 frt.
Esőköpenyek gummiból, bővebb ugynevezett
katonai szabás kapucznival, erős szövötteből 8, 9,
10, a legnagyobb 12 frt.

Egész könnyű hámvas szövötteből, melyek zseb-
betétek 9, 10 és 11 frt, a szűk palettotval fel-
nem eszerelendők.

**Női esőköpenyek szürke és fekete gummi szö-
vetből, mintázott, egész könnyű, hosszú gallér
alakban 9, 10 frt.**

Eső-ernyők 80 kr., 1 frt, 1.25, 1.50, 2.50.
Selyem eső-ernyők 3.50, 4, 4.50, 5, 8, 10 frt.
Férfi napernyők 90 kr, 1, 1.20, 1.50, 2 frt. —
Selyem 3 frt, 4.50.

Női napernyők gyári áron alul kiárulhatnak.
Függő-áruak len-sparaghaból, gyermekeknek 3
frt, 3.50, felnőtteknek frt 4.50, 5.50.

**Gyermek hinták, szobába és kertbe alkalmazha-
tók, egészen össze tehetők 2.50, 3.50, 4 frt.**

**Hydronette legzélszerűbb virág-feszkendő ker-
tebbe, sőt szobátüz ellen is használható 9, 15 frt.**

**Kerti gyertya-tartók barna fém 1 frt, finom réz
feltető ruganyával és a falra is alkalmazható 2**
frt 50 kr.

Lampionok kerti ünnepélyekre 10 krtól 60-ig.
Összeállított lampion csoportozat 65-70 darab
összesen 10 frt.
**Szabadba alkalmas társas játékok kugl, sár-
kány, ballon, gummi labdák, karikák, to-
vábbá croquette 2 frtől 10-ig.**
Szalma kalapok urak, hölgyek és gyermekeknek,

különös figyelmet érdemelnek a divatos matróz
és vadász kalapok, valamint igen könnyű női neg-
ligés kalapok 15 krtól felfelé.

Uszó-nadrágok gyermekeknek és uraknak 25
krtól felfelé.

Fürdő kalapok és sapkák viasz tafetából 60 krtól
1.20 krig.

Turista vagy furdói vászon cipők fonott kender
s gyantás talppal, melyek tornaszatra is felettebb
alkalmasak, gyermekeknek 60, 80, 1 frt, nőknek
1 frt 20 kr, férfiaknak 1.50.

**Legkifünőbb rovar-irtó por Zacherlin, minden a ház-
nál előforduló féreg ellen, üvege 15, 30 és 50 kr.**

Andel-féle rovar-irtó por, különösen légy, poloska,
és az ugynevezett sváb-bogarak ellen, egy doboz
20, 40, 60 kr.

Rovar-por hintó-gömbök 30, 35 kr.
**Halászlati készletek, három és négy részbe ki-
huzható horgászati botok, horgok, horg-zsimo-
rok, utánzott horg-féreg és különböző készle-
tek, az elősoroltakon kívül még számtalan tár-
gyak léteznek, melyek árjegyzékkel készséggel**
szolgálok.
Gyermek-kocsik 5.-, 4.50, 6.50, 8, 10 frt.

Póztai rendelmenyek azonnal teljesíttetnek.

Iskolai idényre

Glück Dezső,

Aradon, Szabadságtér 20. szám.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát

megkezdett- és kézs himzések

és hozzávaló állványokat,

mindennemű női kézimunkák,

berlini pamut-, kötő- és borgoló-harasz-, fonal-, selyem, chenille, kanavász-,
czérna-, csipke-, bodrozat-, szallag-, tűk, és gombok,

uri- és női szabókellékek,

végre férfi- és női fehérműeket nagy választékban és jutányos áron.
Gyors és pontos kiszolgálás mindenkor főböröndjémet képezi.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

GLÜCK DEZSŐ.

Iskolai idényre

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközölteknek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközölteknek.

Kész férfi- és gyermekruha-raktár.

STEINITZ E.

Aradon, főtér, Casino-épület.

Ajánlja a n. é. közönségnek dusan felszerelt raktárát mindennemű

kész férfi- és gyermekruhákban

és

utazó-böröndökben.

Gyapjuszövet nadrágok . frt 2.50—7. Tavasz s őszi felöltők . frt 7—25. Magyar öltönyök tricotszövetből frt 7—28.	Salon-kabátok finom peruvienből frt 12—22. Finom fekete öltönyök . frt 14—24. Finom bésch öltönyök . frt 12—18.
--	---

Mindennemű gyermekruhák izléses kiállításban, jutányos áron.

Utazó-böröndök kézi böröndök 1 frt 20 krtól 8 frtig.
nagy női böröndök 4 frttól 14 frtig.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Kiváló tisztelettel:

STEINITZ E.

Kész férfi- és gyermekruha-raktár.

Nagy választék utazó-böröndökben.

Szönyegek,
matracok,
paplanok,
butorszövetek
nagy választékban,
csodálatos olcsó árak mellett

458—11.16 kapható

REICH B. KÁROLY

gyári raktárában,
Arad, Hermann-udvar.

Üzletnyitási jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy Aradon, Vörösmarty-utca 1. sz. házban, a színház átellenében

órás üzletet

nyitottam, mely mindennemű órákkal, n. m. bécsi inga-, svájci zseb- és schwarzwaldi órákkal nagy választékban fel van szerelve.

Javítások gyorsan, pontosan, a legjutányosabb áron teljesítettek. Az általam eladott és javított órákért egy évi jótállást vállalok.

Tisztelettel

Schäffer Béla,

órás, 505—2.3
Vörösmarty-utca 1. sz.

Egy tisztességes családnál vidékről, jómódu házból

két növendék

teljes ellátásra elfogadtatik.

Társalgás magyar, francia és német nyelvből.
Bővebbet Kápolna-utca 4. sz., I. emelet. 507—3*

Czélszerű ujdonság.

Csak nem rég feltalált és a külföldön már is óriási mérvben elterjedt — nagy kelendőségnek örvendő s jutalmazott

időjelző

chamaeleon képek.

Ezen időjelző képek azon becses tulajdonsággal bírnak, hogy színváltozásaik által a levegő páratartalmát, illetőleg az időjárás minden legcsekélyebb változását — már órákkal a beállandó változás előtt hiven kitüntetik, a miért is barométerként, még a legegyszerűbb háznál is olcsósága által alkalmazhatók s ajánlhatók.

Csinos keretbe foglalva

darabja 60 kr.

Kizárólag kapható:

Ernyei Gyulánál

a „zöld papagály”-hoz.

Spitzer Jakab és Fia

posztó-, gyapjuszövet-, vászon- és szőnyeg-kereskedése Aradon,
ajánlja a tavaszi évadra

ujjonnan és dusan felszerelt raktárát,

legjobb minőségű és legdivatosabb

brünni, angol és francia

férfi-ruha szövetek,

gráciai Cheviot és Stajer 190—38*

nyári lodennokban,

továbbá mindennemű peruvienne, dosking, posztó és tüffelekben, a legolcsóbb árak számítása mellett.

Öltönyök elkészítése, kívánatra a legjobb munkások által és minden ár mellett elvállaltatnak.

Nagy raktár futó- és egyéb szönyegekben.

Pályázati hirdetés,

Arad sz. kir. város, közönségénél egy 1050 — illetve fokozatos előléptetés esetén, 900 frt évi tisztí fizetéssel kapcsolatos pénztári ellenőri állás üresedésbe jövén, azok, kik ezen állást elnyerni óhajtják s az 1883. évi I. t. cz. 18 §-ban előírt minősítéssel bírnak, ezennel felhívatnak. miszerint pályázati kérvényüket a f. é. szeptemberhő 6-ig hozzám benyújtásuk.

Aradon, 1886. évi augusztushő 12-én.

Salacz.
kir. tanácsos, polgármester.

Hirdetmény.

A legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok 1887. évre érvényes névjegyzékének összeállítására alapul szolgáló adóhivatali kimutatás az 1886. évi XXI. t. cz. 25. §-a rendelkezésével a városházánál közszemlére kitétetvén, az azzal hozatik közudomásra, miszerint a kimutatás a f. hó 17-étől kezdve 8 napon át Hofbauer Lajos t. jegyző irodájában megtekinthető hivatalos órák alatt,

Aradon, 1886. augusztus 16.

Salacz,
kir. tanácsos, polgármester.

Singer | A „NÁDOR”-SZALLODÁVAL SZEMBEN. | Singer

Amerikai varrógépek,

vasbutor és pénzszekevények

gyári raktára

SINGER R. S.

aradi kereskedő 1856. óta

Wiese T. és Tsa

a cs. kir. osztrák és a kir. magyar ministeriumok s államvasutak szállítói tűz és betörés ellen biztos

gyári raktára.

pénzszekevények

Azonkívül ajánlom

vasbutor gyári raktáromat nagyválasztékban.

Valódi amerikai Howe,

nevezetesen

WEHLER & WILSON,

Singer, Grover s kézi varrógépek

családok, szabók és cipészek részére.

Mindennemű varrógépek javítása is eszközöltetik.

Varrógépekhez szükséges kellékek.

Rozsnyay Máttyás

„Szentháromság”-hoz” czim. gyógyszerárában.

Egy doboz ára 1 frt o. é.

Látz ellen!